

Anna-Julia Raulamo, Katja Soisalo

Parisuhdeoppia nuorille miehille

Kyselylomakkeen laadinta

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Sairaanhoidaja AMK

Hoitotyön koulutusohjelma

Opinnäytetyö

6.5.2016

Tekijät Otsikko Sivumäärä Aika	Anna-Julia Raulamo, Katja Soisalo Parisuhdeoppia nuorille miehille. Kyselylomakkeen laadinta. 37 sivua + 4 liitettä 6.5.2016
Tutkinto	Sairaanhoidtaja AMK
Koulutusohjelma	Hoitotyön koulutusohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	Hoitotyö
Ohjaaja	Lehtori Asta Lassila
<p>Opinnäytetyön tarkoituksena oli tuottaa määrälliseen tutkimukseen 20–25-vuotiaille nuorille miehille kyselylomake, jossa selvitetään heidän näkemyksiään ja tietojaan parisuhteesta ja siihen liittyvistä asioista. Metropolia Ammattikorkeakoulussa on käynnistymässä hanke, jonka tavoitteena on parantaa poikien ja miesten tietotasoa seksuaali- ja lisääntymisterveyteen liittyvissä asioissa. Opinnäytetyön tavoitteena on tuottaa Metropolia Ammattikorkeakoulun käynnistymässä olevalle hankkeelle asianmukaista tutkittua tietoa nuorten miesten tämänhetkisestä parisuhdeosaamisesta.</p> <p>Aikaisempien tutkimusten mukaan poikien tietotaso seksuaaliterveyteen liittyvissä asioissa on heikompi kuin tyttöjen. Tämä on myös yksi niistä haasteista, joita Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen toteuttama seksuaali- ja lisääntymisterveyden toimintaohjelma pyrkii ratkaisemaan. Opinnäytetyön tuotoksena valmistunut määrällinen kyselylomake laadittiin aikaisempien tutkimusten tulosten pohjalta. Teoreettiset käsitteet muutettiin mitattavaan muotoon ja arkikielen tasolle kysymyksiksi ja vastausvaihtoehdoiksi. Kyselylomake esiteltiin seitsemällä kohderyhmään kuuluvalla henkilöllä ja heidän palautteidensa avulla lomakkeeseen tehtiin tarvittavat muutokset. Kyselylomaketta arvioivat muun muassa myös opinnäytetyön ohjaava opettaja, hankkeesta vastaava opettaja, yliopettaja sekä opponentit.</p> <p>Kokonaisuudessaan esitestaajat arvioivat kyselylomakkeen sisällöllisesti ja rakenteellisesti hyväksi ja heidän palautteensa avulla kyselylomaketta saatiin kehitettyä kummankin edellä mainitun osa-alueen kohdalta paremmaksi. Kyselylomaketta voidaan käyttää tulevaisuudessa opinnäytetöissä Metropolia Ammattikorkeakoulussa. Sen avulla voidaan selvittää, millälaisia asioita nuoret miehet pitävät tärkeinä parisuhteessa, mistä he ovat saaneet parisuhdetietoutta ja mistä parisuhteeseen liittyvistä asioista he kaipaavat lisää tietoa. Kyselylomake on suunniteltu niin, että se voidaan siirtää myös sähköiseen muotoon.</p>	
Avainsanat	nuoret miehet, parisuhde; kyselylomakkeen kehittäminen

Authors Title Number of Pages Date	Anna-Julia Raulamo, Katja Soisalo Relationship Knowledge for Young Men: Creation of a Questionnaire 37 pages + 4 appendices 6 May 2016
Degree	Bachelor of Health Care
Degree Programme	Nursing and Health Care
Specialisation option	Nursing
Instructor	Asta Lassila, Senior Lecturer
<p>The purpose of this study was to create a quantitative questionnaire for 20-25-year-old men to examine their ideas and knowledge of the couple relationship and related issues. Helsinki Metropolia University of Applied Sciences is currently launching a project, whose aim is to improve boys' and men's knowledge of sexual and reproductive health. This study aimed at producing evidence-based knowledge of young men's current relationship competence.</p> <p>Research has shown that boys have less knowledge of sexual health than girls. This is one of the challenges addressed in the National Institute for Health and Welfare action plan on sexual and reproductive health. The result of the study, a quantitative questionnaire, was based on earlier research results. Theoretical concepts were quantified and formulated into questions and response options in everyday language. The questionnaire was pre-tested with seven persons representing the target group, and their feedback was used to make amendments. The instructor supervising the Thesis, the Senior Lecturer in charge of the project, a Principal Lecturer and opponents also evaluated the questionnaire.</p> <p>Both the contents and structure of the questionnaire were regarded as good by the pre-testers and their feedback helped to develop both areas further. The questionnaire can be used in future Bachelor's theses at Helsinki Metropolia University of Applied Sciences. It can help to explore, what elements of the couple relationship are important to young men, where they have acquired knowledge of the couple relationship and what else they would like to learn. The questionnaire is also available in electronic form.</p>	
Keywords	young men, relationship; creation of the questionnaire

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Pojasta mieheksi	2
2.1	Seksuaalisuuden kehittyminen	2
2.2	Seksuaalisuuden portaat	3
3	Seurustelu ja parisuhde	5
3.1	Seurustelun ja parisuhteen määritelmä	5
3.2	Parisuhteen muodot	6
3.3	Vuorovaikutus ja seksuaalisuus parisuhteessa	7
4	Poikien näkemyksiä ja tiedontarpeita parisuhteesta	8
4.1	Poikien näkemyksiä parisuhteesta	8
4.2	Poikien tiedonsaanti	10
4.3	Poikien näkemyksiä seksuaali- ja parisuhdeopetuksesta	12
5	Opinnäytetyön tarkoitus, tavoite ja tutkimuskysymykset	14
6	Kyselylomakkeen laadinta ja työprosessin kuvaus	14
6.1	Kyselylomake määrällisessä tutkimuksessa	15
6.1.1	Kyselylomakkeen rakenne, kieliasu ja ulkonäkö	16
6.1.2	Kyselylomakkeen sisältö	18
6.1.3	Kysymyksistä kyselylomakkeeksi	20
6.2	Kyselylomakkeen esitestaus	22
6.2.1	Tulosten tarkastelu	23
6.2.2	Tulosten pohjalta tehdyt muutokset	26
7	Pohdinta	27
7.1	Kyselylomakkeen luotettavuus ja eettisyys	27
7.2	Lomakkeen edelleen kehittäminen ja käyttöönotto	31
7.3	Ammatillinen kasvu	32
	Lähteet	34
	Liitteet	
	Liite 1. Tiedonhakutaulukko	
	Liite 2. Esitestausvaiheen kyselylomake	
	Liite 3. Kyselylomakkeen palautelomake	
	Liite 4. Valmis kyselylomake	

1 Johdanto

Väestöliiton toteuttamassa "Peruskoulun seksuaalikasvatus ja koululaisten seksuaali-terveystiedot (PESESE)" -tutkimuksissa (1996, 2000 ja 2006) (Kontula – Meriläinen 2007: 91) selvisi, että poikien tiedot seksuaalisuudesta olivat heikkomat kuin tyttöillä. Tutkimusnäyttö siitä, että poikien tiedot tyttöihin verrattuna olivat heikkomat, käynnisti Väestöliiton Tehoa poikien seksuaaliopetukseen PoikaS-hankkeen. Hanke on tuottanut pojille tietoa heitä askarruttavista asioista, kuten puutteellisista seksuaalitiedoista, seurustelusta ja muista seksuaalisuuteen liittyvistä asioista (Halonen – Reyes – Kontula 2014: 4). Myös Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kouluterveyskyselyssä sukupuolten välisten tietotasojen erot näkyvät selvästi; tyttöjen tietotaso oli poikia parempi. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2015). Lisäksi Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen toteuttama Edistä, ehkäise, vaikuta – seksuaali- ja lisääntymisterveyden toimintaohjelma (Klemetti – Raussi-Lehto: 2014), johon on koottu 2014–2020 vuosien tavoitteet seksuaali- ja lisääntymisterveyden esittämiseksi Suomessa, nosti yhdeksi kehittämishaasteeksi poikien seksuaali- ja lisääntymisterveyden, varhaiskasvatuksessa alkavan seksuaalikasvatuksen sekä pojille suunnattujen palvelujen kehittämisen.

Metropolia Ammattikorkeakoulussa on käynnistymässä hanke, jonka tavoitteena on parantaa poikien ja miesten tietotasoa seksuaali- ja lisääntymisterveyteen liittyvissä asioissa. Hankkeessa eri-ikäiset pojat ja miehet tuottavat tietoa seksuaali- ja lisääntymisterveyden tarpeista. Tarkoituksena hankkeessa on kehittää uudenlaisia menetelmiä, sisältöä ja palveluita, jotka tukevat poikien ja miesten seksuaali- ja lisääntymistietoutta. Tämän opinnäytetyön tavoitteena on kerätä tietoa hankkeelle nuorten miesten parisuhdeasioista.

Opinnäytetyössä tarkastelun kohteena ovat 20–25-vuotiaat nuoret miehet. Tämä ikäryhmä valittiin, koska haluttiin selvittää muun muassa opiskelevien ja työelämässä olevien nuorten miesten näkemyksiä ja tietoa parisuhteeseen liittyvissä asioissa. Lisäksi tämän ikäisillä nuorilla miehillä on mahdollisesti jo kokemusta parisuhteesta elämisestä. Tarkoituksena on tuottaa ja testauttaa heille suunnattu kyselylomake määrälliseen tutkimukseen, jonka avulla saadaan tuotettua lisää tietoa nuorten miesten parisuhdetietämyksestä. Nuorten miesten parisuhteisiin liitetään vahvasti seksuaalinen kehittyminen, joten poikien seksuaalinen kehittyminen on tämän vuoksi osana opinnäytetyötä. Työssä käsitellään pojan kehitystä sekä poikien näkemyksiä parisuhteeseen liittyvissä

asioissa, koska lapsuuden ja nuoruuden kokemukset vaikuttavat nuorten miesten myöhempiin näkemyksiin, parisuhdetietoihin sekä valmiuksiin toimia erilaisissa tilanteissa (Cacciatore – Kortnesniemi-Poikela 2015: 21–24; Standards for Sexuality Education in Europe 2010: 24–26). Nuorten miesten parisuhteita suhteessa kumppaniin pyritään tarkastelemaan ilman heteronormatiivista olettamusta.

2 Pojasta mieheksi

2.1 Seksuaalisuuden kehittyminen

World Health Organization (WHO) on määritellyt seksuaalisuuden käsittämään ihmisen fyysisiä, psykologisia ja sosiaalisia tekijöitä. Seksuaalikasvatuksen standardit Euroopassa (2010) -asiakirjan mukaan termin "seksuaalikasvatus" tilalla voidaan käyttää käsitettä "seksuaali- ja parisuhdekasvatus". Seksuaalikasvatus voidaan määritellä laajasti siten, että se sisältää seksuaalisuuden ja seksuaalisten kontaktien emotionaalisten, fyysisten ja vuorovaikutteisten näkökulmien lisäksi monia muitakin näkökulmia, kuten ystävyuden, turvallisuuden sekä viehätyksen tunteet. (Standards for Sexuality Education in Europe 2010: 11–13.) Monissa lähteissä parisuhde kytketään yhteen seksuaalisuuden kanssa. Seksuaalisuus ei tarkoita suoralta kädeltä parisuhdetta, mutta seksuaalisuus liittyy olennaisesti parisuhteeseen. Seksuaalisuus on keskeinen osa ihmisenä olemista ja osa persoonallisuutta. Seksuaalisuus kehittyy koko ihmisen elämän ajan, ja sen muodostumiseen vaikuttavat myös kokemukset seurustelusta ja parisuhteesta. Seksuaalikasvatus pyrkii kasvattamaan ihmistä muun muassa parisuhteeseen ja antamaan parisuhteeseen tarvittavaa tietoa ja taitoa. (Vinkkejä kasvattajalle nuoren seksuaalikasvatukseen 2013–2014: 3.)

Seksuaalinen sosialisatio on yksi osatekijä ihmisen seksuaalisessa kehittämisessä. Tämä ei ole virallista seksuaalikasvatusta vaan prosessi, jonka kautta yksilö saa ymmärryksen ideoista, uskomuksista ja arvoista sekä yhteisistä kulttuurisista symboleista, merkityksistä ja koodeista. Seksuaalinen sosialisatio alkaa jo vauvana kotona, missä vanhemmilla on mahdollisuus korostaa lapselle omia syvimpiä arvojaan. Vanhemmat pystyvät siis vaikuttamaan siihen, miten lapsi ymmärtää seksuaalisuutensa. Sosialisatiota tapahtuu myös kodin ulkopuolella, missä lapset ja nuoret tarkkailevat yhteisön normeja, käyttävät joukkotiedotusvälineitä ja ottavat osaa kulttuuriin ja uskonnollisiin

toimintoihin. Seksuaalinen socialisaatio voi sisältää myös uskonnollisten arvojen oppimista, johon voi kuulua erilaisten seksuaalisuuteen liittyvien näkökulmien omaksuminen. (Shtarkshall – Santelli – Hirsh 2007.) Vanhempien osa on välittää lapsilleen kulttuurisia, sosiaalisia sekä uskonnollisia arvoja, kun taas ammattilaisten tehtävänä on tukea ja tuottaa tietoa seksuaalisuudesta ja kehityksestä sekä sosiaalisista taidoista. Seksuaaliterveyteen liittyvistä asioista on tärkeä puhua lapsen tai nuoren ikä- ja kehitystason edellyttämällä tavalla. (Väestöliitto 2016a; Standards for Sexuality Education in Europe 2010: 8.)

Seksuaaliterveys on hyvinvoinnin tärkeä osa-alue. Itsestään huolehtiminen ja nauttiminen, mahdollinen seksuaaliseen kontaktiin hakeutuminen sekä vastavuoroisesta läheisyydestä nauttiminen ovat osa seksuaaliterveyttä. Myöhemmin se tarkoittaa myös kykyä ottaa vastuuta parisuhteesta. (Cacciatore 2007: 31.) Keskimäärin 12–20-vuoden iässä nuori alkaa tiedostaa oman seksuaalisen identiteettinsä sekä henkilökohtaisen kehonsa. Kun ruumiinkuva on valmis, sen voi ottaa käyttöön laajemmin vuorovaikutussuhteissa toisiin ihmisiin ja myös mahdolliseen kumppaniin. (Standards for Sexuality Education in Europe 2010: 24; Aalberg – Siimes 2007: 200.) Seurustelu ja ensimmäiset seksikokemukset ovat ajankohtaisia monelle 15–25-vuotiaalle pojalle (Cacciatore – Koiso-Kanttila 2008: 265).

2.2 Seksuaalisuuden portaat

Opetushallitus ja Väestöliitto ovat laatineet mallin seksuaalisuuden portaista (2000, 2015), jonka tarkoitus on muun muassa auttaa lasta ja nuorta tunnistamaan kehitystasonsa sekä arvioimaan omaa kasvuaan ja kehitystään järjen, biologian ja tunteen tasolla. Seksuaalisuuden portaat -malli käsittää kehitysvaiheet syntymästä aikuisuuteen. Malli seksuaalisuuden portaista vastaa WHO:n Euroopan seksuaalikasvatuksen sisältöstandardeja (2010) sekä Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen ”Edistä, ehkäise ja vaikuta – Seksuaali- ja lisääntymisterveyden toimintaohjelman 2014–2020” seksuaalikasvatuksen tavoitteita. Lisäksi se vastaa moniin kysymyksiin seksuaalisuudesta ja siitä voi lasten ja nuorten lisäksi olla hyötyä vanhemmille ja seksuaalikasvattajille. Mallia voi lisäksi käyttää esimerkiksi kouluterveydenhuollon vastaanotoilla. (Cacciatore – Kortesniemi-Poikela 2015: 10–18.)

Seksuaalisuuden portaat auttavat ymmärtämään seksuaalista kehitystä. Portaita läpikäydessä on syytä muistaa, että ikäryhmät ovat suuntaa antavia sekä askelmat mene-

vät osittain päällekkäin. Teot ja tunteet eivät kulje välttämättä käsi kädessä seksuaalisuuden portailla, vaan nuorilla voi olla millä tahansa portaalla tekoja vain seikkailumielessä. Jokaisella portaalla on oma tehtävänsä, joka valmistaa lasta tai nuorta ottamaan seuraavan askeleen. On tärkeää, että jokaisella portaalla pysähdytään ja opitaan kyseiseen vaiheeseen liittyvät asiat. Harvoin ihminen kuitenkaan astuu jokaisen portaan juuri oikeassa järjestyksessä. Portailla voi aina palata taaksepäin, jos on hypännyt jonkun askelman yli. (Cacciatore – Kortesiemi-Poikela 2015: 21–24.)

“Olen ihana”, “Tykkäyskaveri”, “Vanhempien ihailu” sekä “Idoli ihastuttaa” ovat seksuaalisuuden portaiden ensimmäiset askelmat. Lapsen suhtautuminen mielihyvään, omaan kehoon, läheisyyteen ja ihmissuhteisiin määräytyy jo varhaisessa kehitysvaiheessa. Myöhemmin lapsi oppii tunteisiin, kehoon ja kosketukseen liittyvää yksityisyyttä sekä arvostamaan omaa ja toista sukupuolta. 6–12-vuotiaana lapsi ihastuu yleisesti hyväksytyyn kohteeseen ja seksuaalisuuden fantasiatila alkaa kehittyä. Tässä vaiheessa rakkaussuhteesta unelmointi on ihanaa, mutta seurustelu ei ole vielä ajankohtaista. (Cacciatore – Kortesiemi-Poikela 2015: 22–23.)

Seuraavilla neljällä portaalla (“Tuttu mutta salattu”, “Tuttu ja kaverille kerrottu”, “Tykkään sinusta” ja “Käsi kädessä”) nuori on vaihtelevasti noin 9–18 ikävuoden välillä. Nuori opettelee ystävyyttä ja oman käytöksen hallintaa voimakkaan tunteen vallassa. Ajatus siitä, että hän tulee joskus olemaan jonkun kumppani, vahvistuu. Itsetyydytys voi alkaa tällä kehitystasolla murrosiän muutosten ilmaantuessa 10–15-vuoden iässä. “Tykkään sinusta” -portaalla on oleellista, että nuori kestää sen, että ihastumisen kohde tietää hänen tunteistaan. Tämän portaan jälkeen on mahdollista päästä seurusteluvaiheeseen, jossa opetellaan rakkaan lähellä olemista sekä käsittelemään eron aiheuttamaa pettymystä. (Cacciatore – Kortesiemi-Poikela 2015: 23.)

Viimeiset portaat ovat “Suudellen”, “Mikä tuntuu hyvältä?” sekä “Rakastella”, joiden kohdalla uusi nautinnon maailma aukeaa. Ensimmäinen suudelma koetaan usein näillä portailla ja kumppanin hyväilyssä edetään yhä pidemmälle. Mahdollinen seurustelusuhde on turvallinen ja siinä on hyvä olla. 16–25-vuotiaana nuori kokee “Rakastella” -portaan, jossa rakastumisen tunne voi olla niin suuri, että hän rohkaistuu haluamaan suhteelta seksuaalista yhteistä toimintaa. Nuorella tulisi olla tässä vaiheessa seksiriskeistä ja niiltä suojautumisessa tarvittavaa tietotaitoa, empatiaa, vastuuntuntoa ja kunnioitusta toista osapuolta kohtaan sekä valmiudet käyttää tietotaitoaan. (Cacciatore – Kortesiemi-Poikela 2015: 23–24.)

3 Seurustelu ja parisuhde

3.1 Seurustelun ja parisuhteen määritelmä

Seurustelu on ihmissuhdetaitojen opettelemista ja usein se tarkoittaa myös sitoutumista seurustelukumppaniin yhteisesti sovitulla tavalla. Seurusteluun sitoutuessa pitäisi olla valmis huomiomaan itsensä lisäksi myös toinen ihminen. Seurustelu voi aluksi olla vaikkapa tekstiviestien lähettelemistä ihastuksen kanssa. Vanhempana se on vuorovaikutusta, yhdessä olemista ja tekemistä kahden ihmisen välillä. Seurustelu muistuttaa paljon myös hyvää ystävyyttä, mutta tunteet ovat erilaiset seurustelukumppania kuin ystävää kohtaan. Usein nuoret vähättelevät ensimmäisiä seurustelusuhteita, koska he kokevat, että ne eivät ole olleet vakavia. Jokainen seurustelusuhde on kuitenkin tärkeä vaihe ihmissuhdetaitojen opettelussa ja seksuaalikehityksessä. Saman ikäisten nuorten tunnekehitys voi olla eri vaiheessa, joten seurusteluun liittyvät asiat tulevat ajankohtaiseksi nuorilla eri-ikäisinä. (Väestöliitto 2016d.)

Kun nuoret alkavat seurustella, he tiedostamattaan tuovat suhteeseen aikaisemmat rakkauden ja rakastamisen kokemuksensa. Ensimmäiset seurustelusuhteet ovat yleensä lyhyitä ja kokeilevia sekä sisältävät lapsuuden aikaisia kokemuksia rakkaudesta kaikkine ristiriitoinen. Aluksi seurustelut ovat usein narsistisia ja itsekkäitä suhteita, joissa nuoret etsivät elämyksellisiä kokemuksia, omaa tunnemaailmaansa ja minuutetaan seurusteluiden avulla. Varsinkin pojat pyrkivät aluksi kaukorakkauksillaan, ennenaikaisilla seurusteluillaan sekä seksipuheillaan vahvistamaan ja korostamaan heteroseksuaalisuuttaan. Näiden asioiden vuoksi seurustelusuhteet eivät usein ole aluksi molemminpuolisia. Ilmiö on todettavissa lähes kaikilla, mutta se on ohimenevä kehitysvaihe. Vasta myöhemmin nuoret solmivat molemminpuolisia seurustelusuhteita, joissa arvostetaan kumppanin kokemusmaailmaa. (Aalberg – Siimes 2007: 200.)

Seurustelusuhteessa nuoret voivat oppia tuntemaan itseään ja tunnereaktioitaan sekä arvostamaan itseään. Lapsen seksuaalinen maailma on tähän saakka ollut piilossa, mutta murrosiän kehitys ja seurustelut tuovat sen lopullisesti nuoren ratkaistavaksi. (Aalberg – Siimes 2007: 200.) On hyvä muistaa, että pojan oma kypsyminen on tärkeämpää kuin parisuhde niin kauan kun suuria sitoumuksia tai lapsia ei vielä ole. Pa-

risuhde on jatkuvaa kasvua eikä se kerro vielä kypsymisestä. Parhaimmillaan parisuhde auttaa nuorta miestä kasvamaan ja kehittymään tasapainoisemmaksi sekä tyytyväisemmäksi mieheksi. (Cacciatore – Koiso-Kanttila 2008: 278–282.)

Länsimaissa parisuhde mielletään tavallisesti kahden ihmisen keskinäiseen sopimukseen pohjautuvaksi suhteeksi, joka ajatellaan usein myös seksuaalisuhteena. Parisuhde voi olla esimerkiksi yhteisön tai yhteiskunnan virallistama. (Seksuaaliterveysasema 2016a.) Terminä parisuhde on muodostunut neutraaliksi ja yleiseksi ilmaisuksi, joka ei tarkoita pelkästään heteroseksuaalisia suhteita tai avioliittoa. Sillä viitataan nykyään moniin erimuotoisiin suhteisiin. (Maksimainen 2010: 15; Vaaranen 2006.) Parisuhteesta voidaan puhua varmasti silloin, kun pari elää suhteessa, johon liittyy seksuaalista läheisyyttä ja he asuvat yhdessä. Usein on kuitenkin vaikeampaa määritellä, missä vaiheessa ihmiset tiedostavat, että heidän välilleen on syntynyt parisuhde. Toisen ihmisen läheisyyden toistuva kaipuu, joka voi olla myös seksuaalista, on merkki siitä, että parisuhde on mahdollisesti alkanut muodostua. Parisuhde on kuitenkin alkanut viimeistään silloin, kun muodostuu tunne ja halu vastata toisen odotuksiin, viettää aikaa yhdessä myös intiimisti sekä mahdollisesti halu olla toiselle uskollinen. (Kontula 2009: 10.)

3.2 Parisuhteen muodot

Heli Vaaranen määrittelee tutkimuksensa pohjalta kirjoittamassaan artikkelissa (2006: 19–29) erilaisia 18–27 -vuotiaille nuorille (n=46) tyypillisiä parisuhdemuotoja. Hän luokittelee parisuhteet kahteen eri pääluokkaan: arkirealistiseen ja romanttiseen parisuhteeseen. Arkirealistisia parisuhteita ovat kevytsuhde, korvaussuhde, ponnauduslautasuhde, hyötysuhde ja seksisuhde, kun taas romanttisiksi parisuhteiksi voidaan laskea styylaussuhde, rakkaussuhde, pikarakkaus, uusiosuhde sekä mustasukkaisuussuhde. Seuraavissa kappaleissa esitellään kaksi nuorille tyypillistä parisuhdemuotoa.

Intiimissä, romanttisessa parisuhteessa olevalla parilla on kumppanista henkilökohtaista ja syvällistä tietoa. Pariskunta kokee itsensä pariaksi eikä vain kahdeksi erilliseksi ihmiseksi. Parisuhteen ei uskota aiheuttavan yllättäviä harmeja ja suhteen osapuolen uskotaan ymmärtävän kumppanin tarpeet. (Vaaranen 2006: 22–23.) Intiimeissä parisuhteissa elävät pariskunnat ovat tyytyväisiä ja heillä on yhteisiä tulevaisuudensuunnitelmia. Intiimiin parisuhteeseen kuuluu välittämistä, läheisyyttä, tiedon jakamista, molemminpuolista luottamusta ja sitoutumista. He myös välittävät toisistaan enemmän

kuin muista ympärillä olevista ihmisistä. Välittäminen osoitetaan huolena, hellyytenä ja tyydyttävänä seksuaalisuhteena. (Miller – Perlman – Brehm 2007: 4.)

Kevytsuhteessa usein sitoutumishaluinen takertuu parisuhteeseen, joissa toinen osapuoli on varovaisempi eikä halua sitoutua niin vahvasti. Suhteessa vähemmän kiinnostunut pohtii usein parisuhteen hyötyjen painavan kuitenkin haittoja enemmän ja on sen vuoksi halukas jatkamaan suhdetta. Kevytsuhteessa olevilla ei ole juuri luottamusta kumppaniin, vaan he suojautuvat pitämällä yksityisyytensä ja syvimät ajatuksensa kumppaniltaan salassa. Kevytsuhteissa arki voi toimia, vaikka kommunikaatio ei toimitakaan. Kevytsuhteessa elävät kokevat olevansa kaksi itsenäistä ja riippumatonta yksilöä ja he saattavat esimerkiksi ottaa työpaikan ulkomailta vastaan tai suunnitella erillisiä lomia neuvottelematta toistensa kanssa. He välttelevät tulevaisuudesta puhumista, koska tulevaisuudelta enemmän haluava voi aiheuttaa riidan vaatimuksillaan. Nuorten mielestä kevytsuhteessa eläminen on heti sitoutuneen parisuhteen jälkeen sosiaalisessa normistossa paras vaihtoehto. Nuoret haluavat kuulua seurustelevien parien joukkoon ja sen takia he tyytyvät kevytsuhteeseen. (Vaaranen 2006: 22–26.)

3.3 Vuorovaikutus ja seksuaalisuus parisuhteessa

Vuorovaikutus on oleellinen osa parisuhdetta puolison ymmärtämisen ja parisuhteen läheisyyden kannalta. Luottamuksellinen ja henkilökohtainen vuorovaikutus on muun muassa omien tunteiden kertomista ja puolison kokemuksien kuuntelemista. Tällainen vuorovaikutus kertoo kumppanille siitä, että hänestä välitetään, häntä arvostetaan ja ylipäättään siitä, että hän on tärkeä toiselle. Parisuhde pysyy kasassa todennäköisemmin, kun suhteen molemmat osapuolet muistavat kertoa omista tunteistaan ja tarpeistaan selkeästi. Toista täytyy kuitenkin osata myös kuunnella. Parisuhteessa ei tarvitse olla samaa mieltä kaikesta. Tärkeämpää on, että eri näkökulmasta huolimatta ymmärtää myös toisen näkökulman. Vuorovaikutusta voi opetella itse tai yhdessä puolison kanssa. (Joutsenniemi 2014a; Väestöliitto 2016b.)

Ristiriidat ovat parisuhteessa yleisiä ja johtuvat usein vuorovaikutustaitojen puutteellisesta käytöstä. On hyvä muistaa, että riitojen puutekaan ei kerro kaiken olevan hyvin parisuhteessa. Ristiriitoja voi oppia ratkaisemaan rakentavasti kompromissien avulla. Parisuhteessa on erilaisia ristiriitoja, joista osan voi ratkaista sekä osan oppia hyväksymään ja sietämään. (Joutsenniemi 2014b.)

Parisuhteeseen kuuluu myös läheisyyttä ja intiimiyttä. Parhaimmillaan seksuaalisuus antaa lujutta ja kestävyyttä parisuhteelle. Seksuaalielämään panostaminen, sen tärkeyden ilmaiseminen ja ylläpidosta huolehtiminen kuuluu parisuhteen molemmille osapuolille ja se on molempien vastuulla. Puolisoiden erilaiset tunnetilat ja elämäntilanteet vaikuttavat seksuaaliseen halukkuuteen. On täysin normaalia, että parisuhteen seksuaalielämä on välillä enemmän, välillä vähemmän tyydyttävää. Hyvään parisuhteeseen kuuluukin niin toisen osapuolen kuin omienkin odotusten ja tarpeiden huomioiminen ja niiden arvostaminen. Parisuhteessa molemmilla osapuolilla on uskomuksia ja myyttejä, jotka vaikuttavat myös tiedostamattomasti seksuaaliseen käyttäytymiseen. Toimiva seksuaalisuus ja parisuhde edellyttävät yhteisen ajan viettämistä ja aitoa läsnäoloa. (Väestöliitto 2016c.)

4 Poikien näkemyksiä ja tiedontarpeita parisuhteesta

4.1 Poikien näkemyksiä parisuhteesta

Seurusteluun liittyvät kysymykset vaihtelevat poikien ikäkauden mukaan hyvin selkeästi. Nuorempia poikia puhuttavat tykkäämiset, seuran etsiminen ja itsensä löytäminen. Vähän vanhemmat pojat taas puolestaan pohtivat seurustelusuhteiden käytännön asioita, seksuaalisuutta osana parisuhdetta sekä kokemiaan pettymyksiä. Molemmilla ryhmillä on kuitenkin yhteisiäkin asioita, jotka mietityttävät. Niitä ovat ihastumiset ja seksuaalisesta halusta puhuminen. Ikä ja kokemus muuttavat selvästi poikien tapoja puhua seurusteluun liittyvistä asioista. (Kekkonen 2012: 227.) Lukioikäiset (n=226) halusivat tietää seksuaalisesta toiminnasta enemmän, koska ovat epävarmoja kuinka toisen osapuolen kanssa pitäisi toimia ja kokevat, että heidän pitäisi tietää mitä tehdä. (Hyde – Howlett – Drennan – Brady 2015: 344–341.) Tutkimuksen mukaan keskimäärin 17-vuotiaat pojat (n=642) olisivat valmiita puhumaan avoimesti kumppaniensa kanssa seksuaali- ja lisääntymisterveyteen liittyvistä asioista, mutta kertoivat omaavansa suhteellisen heikot vuorovaikutustaidot (Gevers – Jewkes – Mathews 2013).

PoikaS-hankkeen tutkimuksen tulosten perusteella melkein 90 prosenttia yläasteikäisistä pojista (n=195) oli ihastuneita kyselyhetkellä ja kaikilla heistä ihastuksen kohde oli nuorempi tai suunnilleen saman ikäinen kuin vastaaja. Noin 20 prosenttia nettikyselyyn vastanneista pojista seurusteli vastaushetkellä. Lähes kaikki pojista olivat jossain vai-

heessa elämää halukkaita seurustelemaan, mutta seurustelu ei ole kuitenkaan ajankohtaista suurimmalle osalle yläasteikäisistä pojista. (Anttila 2012: 64.)

Yläasteikäiset pojat haluavat ymmärtää tyttöjä, löytää keinoja saada tyttöystävä sekä seurustella oikein. Pojat ovat epävarmoja seurustelualoitteen tekemisestä ja siitä, kuinka seurustelu onnistuu. Suurin osa pojista haluaisi ensin jotain varmistusta siitä, että kiinnostus on molemminpuolista, ennen kuin he uskaltavat paljastaa oman kiinnostuksensa. Pojat pelkäävät tytön kanssa kahden kesken ollessaan ”jäätävänsä”, eli menevänsä täysin sanattomiksi. Pojat kokevat, että yhteyden pitäminen internetin tai muiden viestimien välityksellä on helpompaa, koska silloin jännityksen voi paremmin piilottaa. Pojat tarkkailevat, miten muut ihmiset toimivat vastaavanlaisissa tilanteissa ja pyrkivät näin oppimaan seurustelemisesta. Tyttöjen huomio ja kiinnostus poikia kohtaan sekä tyttöjen kanssa ”hengailu” nostaa useiden poikien itsetuntoa ja tuottaa heille tyydytystä. Pojat kokevat näiden asioiden lisäävän heidän kelpoisuuttaan miehinä. (Aho 2012: 118–123.) Monille pojille seurustelu merkitsee myös rauhoittumista entiseen vapaaseen sinkkuelämään verrattuna (Kontula 2012: 261).

Yläasteikäiset pojat kokevat kumppanin valehtelun sekä hyväilyt ja suudelmat jonkun toisen kanssa pettämiseksi, jolloin poika saattaa joutua kokonaan pois tolaltaan. Pojilla ei usein ole riittävästi työkaluja käsitellä pettymystä ja epätoivon tunnetta eron tullessa, jolloin erotilanteet saattavat synnyttää vakavia kriisejä pojalle. (Halonen – Reyes – Kontula 2014: 10.) Arvioidessaan parisuhdetta pojat (n=642) liittivät vähäisen riitelyn määrään käsitykseen hyvästä parisuhteesta ja kokivat usein riitelemisen heikentävän hyvän parisuhteen todennäköisyyttä (Gevers – Jewkes – Mathews 2013). Poikien seurustelun suurimmat kriisit liittyvät seurusteluseuran löytämiseen, seurustelusuhteen aloittamiseen, parisuhteen seksuaalisuuteen ja seurustelun päättymiseen. Pojat pohtivat, kuinka parisuhteessa tulisi käyttäytyä ja minkälainen käytös on hyväksyttävää. (Kekkonen 2012: 226.) Nuorilla (n=54) on myös tutkimuksen mukaan ilmennyt luottamisongelmia. He toivovat voivansa luottaa kumppaniinsa, mutta ovat epävarmoja kannattaako niin tehdä. (Näre 2005: 105–109; Vaaranen 2006: 23–24.) Pojat kokevat roolipaineita liittyen kumppanin saamiseen sekä seurusteluun. Poikien käsitys saattaa olla, että heidän pitäisi olla sankareita, supertähtiä sekä menestyjiä tyttöjen kanssa. Tavallisuus ei usein riitä pojille, vaan pitäisi olla paljon enemmän. (Halonen – Reyes – Kontula 2014: 29.)

Heteroseksuaalisuutta pidetään yhteiskunnassamme usein perusolettamuksena (Martin – Nummelin – Lusenius 2009: 52). Nuorten miesten kanssa toimiessa on kuitenkin tärkeää luopua hetero-oletuksesta ja muistaa seksuaalisuuden monimuotoisuus (Pakarinen – Helminen – Kylmä – Suominen 2014: 175; Mieskysymyksiä tasa-arvopolitiikassa pohtiva työryhmä 2014: 16). Samaa sukupuolta olevat henkilöt kokevat samanlaisia ihastumisen ja rakastumisen tunteita kuin heterot. Myöskään rakkauden ilmaisutavat eivät seksuaalisen suuntautumisen mukaan eroa toisistaan. Ihmisten asenteet ovat kokoajan muuttumassa luontevammaksi seksuaalisuuden monimuotoisuutta kohtaan. (Martin – Nummelin – Lusenius 2009: 52.)

Homonuorten pelot ja kokemukset syrjinnästä sekä seksuaaliseen moninaisuuteen liittyvät ennakkoluulot ovat teemoja, jotka vaativat käsittelyä. (Halonen – Reyes – Kontula 2014: 10.) Poikien jyrkkä maailma aiheuttaa paljon ongelmia ja paineita pojille, jotka prosessoivat omaa seksuaalista suuntautumistaan. Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvat nuoret kohtaavat ahdistelua, syrjintää ja väkivaltaa. Seksuaalivähemmistöön kuuluvat pojat pelkäävät ympäristönsä reaktioita ja ystävien menettämistä, jos heidän erilaisuutensa tulisi muiden tietouteen. Homopoikien on kovin vaikeaa löytää seuraa, joka tuntee samoin. Heidän läheisyyden ja seksuaalisuuden tarpeensa jäävät helposti pitkiksi ajoiksi ilman vastakaikua, jolloin he voivat kokea yksinäisyyttä. Monet pojat kokevat pakottavaa tarvetta puhua näistä tunteista jollekin toiselle, mutta poikien on vaikeaa löytää sopiva ihminen. Pojat ovat huolissaan myös vanhempien reaktioista, jos he saisivat kuulla poikansa seksuaalisesta suuntautumisesta. Jotkut seksuaalisiin vähemmistöryhmiin kuuluvista pojista ovat epätoivoisia ja harkitsevat jopa itsensä vahingoittamista. He kokevat tärkeäksi puhua vaikeasta asiasta ulkopuolisen ammattilaisen kanssa. (Kontula 2012: 263; Alanko 2013: 10.)

4.2 Poikien tiedonsaanti

Lapset ja nuoret hankkivat tietoa seksuaalisuudesta ja parisuhteesta vähitellen ja heille kehittyi mielikuvia, asenteita, arvoja ja taitoja, jotka liittyvät ihmiskehoon, intiimeihin suhteisiin ja seksuaalisuuteen. Oppiminen tapahtuu sekä virallisten että epävirallisten lähteiden kautta, joista molemmat ovat tärkeitä ja täydentävät toisiaan. Esimerkiksi vanhemmat luokitellaan epävirallisiksi lähteiksi ja heidän osuutensa on varsin merkittävä erityisesti pienempien lasten kohdalla. Virallisen seksuaalikasvatuksen kanavia ovat kouluopetus, oppikirjat, esitteet, Internetin valistussivustot, television ja radion kampanjat ja opetusohjelmat sekä terveydenhuollon palvelun tarjoajat kuten koulu- ja opiskelu-

terveydenhuolto. Virallisen seksuaali- ja parisuhdekasvatuksen tulee olla lapsen oikeuksia ja moninaisuutta kunnioittavaa. (Standards for Sexuality Education in Europe 2010: 10.)

Peruskoulun 3–6 -luokilla opetussuunnitelman ympäristöopin sisältöalueeseen kuuluu Minä ihmisenä -osio. Tällöin kouluopetuksessa tulisi käydä ikäkaudelle sopivalla tavalla läpi muun muassa ihmisen kasvun ja kehityksen eri vaiheita sekä kehityksen ajankoh-
taisia muutoksia ja niiden yksilöllistä luonnetta. Alaluokilla opetuksessa käsitellään sek-
suaalista kehitystä ja ihmisen lisääntymistä, harjoitellaan tunnistamaan omaan kehoon
ja mieleen liittyviä asioita sekä tiedostamaan omia tarpeita, ajatuksia, asenteita ja arvo-
ja. (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014: 241.) Vuosiluokilla 7–9 ter-
veystiedon osaamistavoitteisiin kuuluu muun muassa Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys
-osio, jossa käsitellään elämäntien, kasvun ja kehityksen tunnuspiirteitä, niiden henki-
lökohtaisuutta ja monimuotoisuutta. Näissä sisällöissä painottuvat identiteetin, itsetun-
temuksen ja minä-kuvan rakentuminen sekä seksuaalisuuden kehittyminen. Opetus-
suunnitelmaan on sisällytetty myös tunne- ja vuorovaikutustaidot, joissa kiinnitetään
huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn.
Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy -osiossa perehdytään
seksuaalisuuteen, seksuaalisuuden kehittymisen monimuotoisuuteen sekä seksuaali-
terveyden eri osa-alueisiin. (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014:
400.)

Vuosina 2003–2005 käyttöön otetun opetussuunnitelman mukaan lukio-opetukseen
kuuluu yksi pakollinen ja kaksi vapaavalintaista syventävää terveystiedon kurssia. Pa-
kollinen kurssi käsittelee terveyden perusteita; yleistietoa terveydestä, sairauksista ja
terveydenhuollon palveluista. Syventävät kurssit ovat Nuoret, terveys, ja arkielämä
sekä Terveys ja tutkimus. Nuoret, terveys, ja arkielämä -kurssin keskeisiin sisältöihin
kuuluu yhtenä osa-alueena seksuaaliterveys. (Lukion opetussuunnitelman perusteet
2003: 210–213.) Syksyllä 2016 otetaan käyttöön uusi opetussuunnitelma, jossa kurssi-
en sisältöihin on tehty muutoksia. Uuteen opetussuunnitelmaan on lisätty seksuaaliter-
veyteen liittyvää sisältöä myös pakolliselle kurssille. Uuden opetussuunnitelman mu-
kaan toisella syventävällä kurssilla (Ihminen, ympäristö ja terveys) käsitellään myös
ihmissuhteita, seksuaalisuutta, seksuaalioikeuksia sekä seksuaali- ja lisääntymisterve-
yttä. (Lukion opetussuunnitelman perusteet 2015: 204–206.) Kaikkiin ammatillisten
oppilaitosten tutkintoihin kuuluu yksi pakollinen kurssi terveystietoa. Kurssin yhtenä
tavoitteena on, että opiskelija tietää mielenterveyden, seksuaaliterveyden ja ihmissuh-

teiden merkityksestä ihmisen hyvinvoinnille. Toisena ihmissuhteisiin liittyvänä tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää ihmissuhteiden ja terveyden välisen yhteyden ja ottaa sen huomioon toiminnassaan työssään. (Rakennusalan perustutkinto 2009: 222.)

Varusmiespalvelusaikana parisuhde saattaa suuren elämänmuutoksen vuoksi ajautua kriisiin. Armeijassa työskentelee sotilaspastori sekä sotilaskuraattori, joiden puoleen varusmiehet voivat kääntyä ongelmien kohdatessa ja joiden tehtävänä on auttaa varusmiehiä heidän murheissaan. Parisuhdeongelmat ovat yleisin asia, johon varusmiehet hakevat sotilaspastorilta ja -kuraattorilta keskusteluapua. (Niemi 2014.) Mannerheimin lastensuojeluliitto järjesti Isä-hankkeen (2010–2013), jossa he yhdessä Puolustusvoimien kanssa pyrkivät vahvistamaan varusmiesten elämänhallintavalmiuksia ja hyvinvointia. Toimintamuotoina olivat varusmiehille järjestettävät koulutukset, joissa pyrittiin vaikuttamaan myönteisesti varusmiesten näkemykseen omasta itsestä sekä antamaan työkaluja parisuhteen ylläpitämiseen. Isä-hankkeessa nousi esille, että yksi suurimmista varusmiehiä mietityttävistä asioista on parisuhde ja siihen liittyvät asiat ja ongelmat. (Lipasti 2012: 12–13.)

Seksuaali- ja lisääntymisterveyden kampanjat on usein kohdistettu nuorille tai nuorille aikuisille. Vaikka kaikkien kampanjoiden vaikutusta ei olekaan tutkittu, ne ovat silti yksi seksuaalivalistuksen muoto. Kampanjat ottavat tietynä ajanjaksona käsiteltäväkseen jonkin aiheen, joka tarvitsee huomiota. Kampanjoiden avulla jaetaan tietoa tehokkaasti ja niiden avulla tavoitetaan suuret ihmisjoukot lyhyessä ajassa. (Klementti – Raussi-Lehto 2014: 38–39.)

4.3 Poikien näkemyksiä seksuaali- ja parisuhdeopetuksesta

Anttilan (2012) tutkimuksen mukaan poikien (enemmistö vastaajista noin 13–17 vuotiaita, n=195) mielestä seksuaaliopetusta ei koulussa ole ainakaan liikaa. Sopivasti seksuaaliopetusta kokee saavansa 45 prosenttia pojista ja vähän tai aivan liian vähän 44 prosenttia pojista. Huomattava osa pojista haluaa saada seksuaaliopetuksessa tietoa kaikesta. Pojilta kysyttiin, milloin he haluaisivat koulun seksuaalikasvatuksen alkavan. Vastaajista 65 prosenttia haluaa sen alkavan nykyistä aiemmin jo alakoulun puolella. Lapset ovat kuudesluokkaan mennessä yleensä jo tykänneet jostain toisesta lapsesta ja tietävät mitä kimpassa oleminen tarkoittaa. (Anttila 2012: 81–87.) Lähes 70 prosenttia viidesluokkalaisista pojista (n=78) kokee, että seksuaalisuuteen liittyvät asiat ovat heille hyvin tai melko ajankohtaisia (Selin 2009: 37–38). Pojat haluavat seurusteluun ja

seksiin liittyvistä asioista opetusta terveystiedon ja biologian tunneilla. Pojat haluavat, että muun muassa parisuhteeseen liittyviä asioita kuten luottamusta, kunnollista käytöstä, rakkautta, välittämistä ja arvostamista käsiteltäisiin tunneilla yhdessä tyttöjen kanssa. (Anttila 2012: 81–87.) Yhdeksäsluokkalaiset pojat (n=15) toivovat, että koulussa puhutaan seurusteluun liittyen myös vastuullisuudesta ja toisen huomioonottamisesta (Laakso 2008: 35.)

Viidesluokkalaiset pojat (n=78) olivat saaneet eniten seksuaalisuuteen liittyvää tietoa terveydenhoitajalta, elokuvista tai televisiosta sekä kavereilta. Seksuaalisuuteen liittyvää tietoa internetistä oli saanut pojista lähes puolet. Eniten poikia kiinnosti ihastuminen sekä pojan kehittyminen ja keho. (Selin 2009: 38–44.) PoikaS-raportissa kyselyyn vastanneista yläasteikäisistä pojista (n=195) lähes puolet ilmoittivat internetin olevan ylivoimaisesti mieluisin reitti etsiä tietoa seksiin ja parisuhteeseen liittyvissä asioissa. Toiseksi suosituin tiedonsaantireitti oli hyvä ystävä tai oma seurustelukumppani (n. 40 prosenttia). Pojista noin kolmasosa halusi mieluiten saada seurusteluun liittyvää tietoa kouluopetuksessa. (Anttila 2012: 79–80.)

Pojat kokevat mieluisimmaksi opetusmenetelmäksi visuaaliset tiedonlähteet, kuten videot, elokuvat ja dvd:t. Näiden lisäksi poikien mielestä kouluopetukseen voisi lisätä tutustumiskäyntejä sekä vierailevien asiantuntijoiden kanssa käytäviä keskusteluja. Suurimmaksi osaksi pojat ovat tyytyväisiä seksuaaliopetuksen määrään nykyisillä opetusmenetelmillä. Pojat haluavat tehdä nykyistä vähemmän esitelmiä ja ryhmätöitä, lukea kirjaa sekä keskustella kahden kesken opettajan tai asiantuntijan kanssa. Suurimmaksi osaksi pojat ovat tyytyväisiä siihen, keneltä he ovat saaneet tietoa seksuaalisuudesta kouluopetuksessa. Kuitenkin pojat haluaisivat jonkin verran enemmän tietoa ulkopuolisilta asiantuntijoilta sekä koululääkäriltä tai terveydenhoitajalta. (Anttila 2012: 88–89; Jaya – Hindin 2009: 102.) Nuorille on tärkeää, että seksuaaliopetus on monipuolista. Lisäksi opettajan tulisi nuorten mielestä olla mieluiten nuorekas, aito ja avoin sekä hänen tulisi käyttää viestinnässä eläviä keinoja ja roolileikkejä normalisoidakseen seksuaalikasvatusta. Nuoret arvostavat aikuista, joka pysähtyy aidosti kuuntelemaan nuorten ajatuksia. (Verdure – Rouquette – Delori – Aspee – Fanello 2010; Vinkkejä kasvattajalle nuoren seksuaalikasvatukseen 2013–2014: 3.)

Yläkouluikäiset (n=88) ja myös yli 18-vuotiaat pojat (n=40) arvostavat kovasti luotettavaa ja aina tarvittaessa tavoitettavaa koulu- ja opiskeluterveydenhoitajaa. Pojat kokevat tärkeänä, että seksuaalikasvatusta antava opettaja sekä terveydenhoitaja ovat päteviä

ja ammattitaitoisia sekä puhuvat asioista suoraan ja häpeilemättä. Pojat toivovat, että seksuaalikasvatusta antava opettaja tai terveydenhoitaja ei ole tiukkapipoinen vaan osaa asettua opetuksessa nuorten kanssa samalle tasolle. Myös avoimuus, rehellisyys, aitous sekä seksuaalisuuteen liittyvien asioiden puheeksi ottaminen ovat poikien mielestä tärkeitä ominaisuuksia koulun seksuaalikasvatusta antavassa ammattilaisessa. (Anttila 2012: 91; Kolari 2007: 40–42).

5 Opinnäytetyön tarkoitus, tavoite ja tutkimuskysymykset

Opinnäytetyön tarkoituksena on tuottaa määrälliseen tutkimukseen kyselylomake, jonka avulla voidaan selvittää 20–25-vuotiaiden nuorten miesten näkemyksiä ja tietoja parisuhteesta ja siihen liittyvistä asioista.

Opinnäytetyön tavoitteena on tuottaa asianmukaista tutkittua tietoa nuorten miesten tämänhetkisestä parisuhdeosaamisesta Metropolia Ammattikorkeakoulun käynnistymässä olevalle hankkeelle.

Opinnäytetyömme tutkimuskysymykset ovat:

1. Minkälaisia asioita 20–25-vuotiaat nuoret miehet pitävät parisuhteessa tärkeinä?
2. Mistä parisuhteeseen liittyvistä asioista 20–25-vuotiaat nuoret miehet kaipaavat lisää tietoa?
3. Mistä 20–25-vuotiaat nuoret miehet ovat saaneet parisuhdetietoutta?

6 Kyselylomakkeen laadinta ja työprosessin kuvaus

Opinnäytetyön tuotoksena laadittiin 20–25-vuotiaille nuorille miehille määrälliseen tutkimukseen kyselylomake, jonka avulla voidaan mitata heidän näkemyksiään ja tietoaan parisuhteesta ja siihen liittyvistä asioista. Tiedonhaun avulla koottiin opinnäytetyön teoreettinen viitekehys, jonka pohjalta laadittiin kyselylomake. Teoreettisella viitekehysellä tarkoitetaan aiheeseen liittyvien tutkimusten ja muun relevantin aineiston pohjalta kerättyä teoretietoa, joka koostuu tässä opinnäytetyössä kappaleista 2–4. Kyselyloma-

ke esitettiin seitsemän kohderyhmään kuuluvalla henkilöllä ja siihen tehtiin muutoksia heidän palautteiden perusteella. Tässä opinnäytetyössä ei siis toteutettu varsinaista kyselytutkimusta.

6.1 Kyselylomake määrällisessä tutkimuksessa

Määrällinen tutkimusmenetelmä on tutkimustapa, jossa tarkastellaan tutkittavaa tietoa numeerisessa muodossa. Määrällisessä tutkimusmenetelmässä vastataan kysymyksiin kuinka moni, kuinka paljon ja kuinka usein. Tutkija tulkitsee ja selittää sanallisesti oleellisen numerotiedon ja kuvaa, millä tavalla eri asiat liittyvät toisiinsa tai eroavat toisistaan. Määrällisessä tutkimusmenetelmässä kaikista mitattavista asioista on muodostettu mittari niin, että jokaiselle muuttujalle annetaan symbolinen numeroarvo ja vastausvaihtoehdot vakioidaan. (Vilkka 2007: 13–15.) Keskeisiä asioita määrällisessä tutkimuksessa ovat aiemmista teorioista tehdyt johtopäätökset ja aiemmat teoriat. Myös käsitteiden määrittely on oleellista. Havaintoaineiston tulee soveltua määrälliseen ja numeeriseen mittaamiseen, jonka vuoksi voi olla hyvä tehdä suunnitelmia koejärjestelyistä tai aineiston keruusta. Yksi osa tutkimusta on koehenkilöiden tai tutkittavien henkilöiden valinta, joka tapahtuu määrittelemällä perusjoukko, johon tulosten tulee päteä. Perusjoukosta otetaan sen jälkeen otos. (Hirsjärvi – Remes – Sajavaara 2009: 140.)

Kyselylomake on tavallisin tapa kerätä aineistoa määrällisessä tutkimusmenetelmässä. Kyselystä käytetään myös nimeä survey-tutkimus. Survey-tutkimus viittaa siihen, että kysely on vakioitu eli standardoitu, eli kaikilta kyselyyn vastaavilta kysytään sama asia täsmälleen samalla tavalla ja samassa järjestyksessä. Survey-tutkimuksessa kohdehenkilöt muodostavat näytteen tai otoksen perusjoukosta. Kysely soveltuu hyvin aineiston keräämisen tavaksi, kun tutkittavat ovat hajallaan ja heitä on paljon. Kyselylomakkeen etu on, että vastaaja jää aina tuntemattomaksi, jolloin siinä voidaan käsitellä myös arkaluontoisia asioita. Kyselytutkimuksen heikkouksia ovat puolestaan vastaajista riippuvat epävarmuustekijät kuten vastaajan suhtautuminen tutkimukseen sekä vastamattomuus eli kato, joka voi joissakin tapauksissa nousta suureksikin. Kyselylomakkeen suunnitteluvaihe on tärkeä vaihe kyselylomakkeen laadintaprosessia, koska lomakkeeseen ei voi tehdä muutoksia sen jälkeen, kun vastaaja on vastannut kysymyksiin. Tutkimuksen onnistuminen riippuu suurelta osin lomakkeesta. On ratkaisevaa, kysytäänkö kyselylomakkeessa oikeita asioita ja onko tapa tilastollisesti mielekäs. Kysymysten tarkalla suunnittelulla, kyselylomakkeen ulkoasulla, kysymysten loogisella

järjestyksellä ja lomakkeen pituudella on merkitystä tutkimuksen onnistumisessa. (Hirsjärvi – Remes – Sajavaara 2009: 193–198; Vehkalahti 2008: 20; Vilka 2015: 94.)

Kyselylomakkeella tutkittava asia voi olla mikä tahansa teoreettinen ilmiö tai asia kunhan se on mitattavissa eli muutettavissa mitattavaan muotoon. Tämä tarkoittaa, että siirrytään teoreettiselta tasolta (määritelmät, osatekijät) empiiriselle tasolle (kyselylomake). Käytännössä tämä siis tarkoittaa sitä, että kyselylomaketta laadittaessa teoreettiset käsitteet ja teoria muutetaan mitattavaan muotoon ja arkikielen tasolle kysymyksiksi ja vastausvaihtoehdoiksi. Tulkinassa edetään taas päinvastoin siirtymällä kyselylomakkeen vastauksista takaisin teoreettiselle tasolle. Kyselylomakkeessa pitää aina pystyä perustelemaan kysymysten ja vaihtoehtojen valinta suhteuttamalla niitä tutkimuksen teoreettiseen viitekehykseen ja tutkimuksen tavoitteisiin. Ennen kyselylomakkeen suunnittelua määriteltiin opinnäytetyön keskeiset käsitteet ja tiedonhaun avulla laadittiin teoreettinen viitekehys. Tutkimuksen aihepiiriä koskeviin aiempiin suomalaisiin sekä kansainvälisiin tutkimuksiin ja teoriakirjallisuuteen perehdyttiin laajemmin, koska ne voivat auttaa kyselylomakkeen suunnittelussa. (Vilka 2015: 101–102.)

6.1.1 Kyselylomakkeen rakenne, kieliasu ja ulkonäkö

Saatekirje on julkisivu kyselytutkimukselle ja ensimmäinen asia, jonka vastaaja tutkimuksesta kohtaa. Tämän vuoksi saatekirjeestä pyrittiin tekemään mahdollisimman selkeä (ks. liite 2). Saatekirjeessä vastaajalle kerrotaan hyvällä asiatyylillä perustiedot tutkimuksesta; mistä tutkimuksessa on kysymys, kuka tutkimusta tekee ja mihin tutkimustuloksia tullaan käyttämään. Saatekirje on tärkeä osa tutkimusta, koska sen perusteella vastaaja voi joko kiinnostua vastaamaan kyselyyn tai vaihtoehtoisesti menettää kiinnostuksensa ja hylätä koko lomakkeen. (Vehkalahti 2008: 47–48; Vilka 2007: 82–88.)

Kyselylomakkeessa (ks. liite 2) pyrittiin käyttämään sellaista kieltä ja sanavalintoja, jotka ovat kohderyhmälle tuttuja. Kyselylomakkeen kysymykset suunniteltiin niin, että ne ovat neutraaleja, eivätkä johdattele vastaajaa antamaan tiettyä vastausta. Kysymyksiä ja sanallisia järjestysasteikkoja laadittaessa kiinnitettiin huomiota siihen, että kysymykset olisivat yksiselitteisiä, jotta kaikki vastaajat ymmärtäisivät kysymykset samalla tavalla. Seurustelu ja parisuhde ovat muun muassa asioita, jotka ihmiset voivat määritellä eri tavalla. Tästä syystä pohdittiin, kumpaa termiä kyselyssä käytetään. Lopulta päädyttiin puhumaan parisuhteesta, mutta siihen sisällytettiin myös seuruste-

lusuhteet. Kyselyyn pyrittiin luomaan looginen kysymysjärjestys, sekä johdonmukaisuutta väliotsikoiden ja taulukoiden avulla, jotta vastaaminen olisi helpompaa. Kysymyksistä tehtiin selkeitä ja mahdollisimman lyhyitä, jotta ne olisivat helpommin ymmärrettävissä eikä väärinymmärryksiä tulisi. Taulukoissa annettiin vastaajille vaihtoehto vastata ”en osaa sanoa” tai ”ei koske minua”, jottei vastaajien tarvitsisi ottaa kantaa sellaiseen asiaan, johon heillä ei ole mielipidettä tai joka ei koske heitä. Tätä vastausvaihtoehtoa käytettiin kuitenkin vain harkiten. Kysymyksiä muotoillessa kiinnitettiin huomiota siihen, että yhdessä kysymyksessä kysytään vain yhtä asiaa ja vastausvaihtoehdot ovat toisensa poissulkevia. (KvantiMOTV 2010; Hirsjärvi – Remes – Sajavaara 2009: 202–203; Vilkka 2015: 106–107.)

Kyselylomakkeen kysymyksiä muotoillessa voidaan käyttää erilaisia kysymystyypppejä, kuten monivalintakysymyksiä, avoimia kysymyksiä sekä skaaloihin perustuvia kysymyksiä. Monivalintakysymyksissä vastaajalle annetaan taulukon muodossa valmiit vastausvaihtoehdot ja kysymysmuoto on vakioitu eli standardoitu. Avoimilla kysymyksillä halutaan taas vastaajilta spontaaneja mielipiteitä muun muassa siitä, millaiseksi he määrittelevät jonkin tietyn asian. Avoimilla kysymyksillä saadaan paremmin tietoa vastaajan motiiveista, kun taas monivalintakysymykset ovat puolestaan tutkijalle helpompia käsitellä ja analysoida. Osana monivalintakysymystä esimerkiksi ”muu, mikä” -vaihtoehto antaa vastaajalle mahdollisuuden tuoda ilmi oma mielipiteensä, mikäli se poikkeaa tarjotuista vastausvaihtoehdoista. ”Muu, mikä” -vaihtoehtoa voidaan käyttää myös silloin, kun kaikkia vastausvaihtoehtoja ei tunneta varmasti. Tästä kysymysmuodosta esimerkkinä nuorten miesten tiedonsaantilähteet, joista kaikki vastausvaihtoehdot eivät välttämättä ole tutkijan tiedossa. (Vilkka 2015: 106–107.) Asteikkoihin eli skaaloihin perustuvassa 5-portaisessa Likertin asteikossa vastaaja valitsee taulukosta sen vaihtoehdon, jonka kanssa hän on eniten samaa tai eri mieltä kuin esitetty väittämä. Keskimäinen vaihtoehto on neutraali, niin sanotusti ”ei samaa eikä eri mieltä” -vaihtoehto, joka antaa vastaajalle mahdollisuuden olla ottamatta asiaan kantaa. (Hirsjärvi – Remes – Sajavaara 2009: 198–201; Vilkka 2007: 46–47.)

Avoimiin kysymyksiin ja Likertin asteikkoon laitettiin vastausohjeet, jotta vastaaja tietäisi miten hänen pitäisi vastata kysymyksiin. Avoimissa kysymyksissä kysymyksen jälkeen vastaajaa pyydettiin vastaamaan kysymykseen lyhyesti omin sanoin ja Likertin asteikoissa esiteltiin asteikot ja vastausohjeet niihin. Kyselylomakkeessa on 13 kysymystä, joista osa on monivaiheisia monivalintakysymyksiä. Kyselylomake saatiin tiivistettyä kolmen sivun mittaiseksi, joka oli tavoitepituus kyselylomakkeelle.

6.1.2 Kyselylomakkeen sisältö

Kyselylomakkeen kysymysten sisällöllinen suunnittelu aloitettiin perehtymällä parisuhteeseen ilmiönä sekä aikaisempiin tutkimuksiin nuorten, erityisesti poikien parisuhdeosaamisesta sekä seksuaaliterveyteen ja -kasvatukseen liittyviin asioihin. Tiedonhaun avulla koottiin suomalaisten ja kansainvälisten tutkimusten sekä lähteiden pohjalta teoreettinen viitekehys. Kyselylomakkeen avulla selvitettäväksi kysymyksiksi nousivat, millaisia asioita 20–25 -vuotiaat nuoret miehet pitävät tärkeinä parisuhteessa, mistä he ovat saaneet parisuhdeosaamista ja mistä parisuhteeseen liittyvistä asioista nuoret miehet kaipaavat lisää tietoa. Kysymyksiä piti muokata ja hioa useaan otteeseen, jotta kyselylomakkeesta tulisi tarpeeksi lyhyt, siinä olisi oleelliset asiat ja siihen vastaaminen ei olisi liian työlästä (Vilkka 2007: 36–37). Myös tutkimuskysymyksiä on hiottu opinnäytetyöprosessin aikana sellaisiksi, että ne palvelevat opinnäytetyön tavoitetta ja niiden avulla saadaan kerättyä mahdollisimman paljon tietoa Metropolian käynnistymässä olevalle hankkeelle.

Kaikki kyselylomakkeen kysymykset muodostettiin teoreettisen viitekehysten pohjalta, jonka tiedonhaku toteutettiin pääasiassa syksyllä 2015. Lisäyksiä teoriaan tuli kuitenkin vielä keväällä 2016 kyselylomakkeen laatimisvaiheessa. Tiedonhakuvaiheessa saatiin Metropolia Ammattikorkeakoulun järjestämässä opinnäytetyön tiedonhakutyöpajassa ohjausta tiedonhakuprosessiin. Opinnäytetyön teoreettinen viitekehys laadittiin etsimällä aiheeseen liittyen aiempaa tutkittua tietoa vuosilta 2005–2016. Aluksi tietoa haettiin vuosilta 2005–2015, mutta hakua laajennettiin vuodenvaihteen jälkeen vuoteen 2016 tuoreen tiedon toivossa. Tiedonhaku päivitettiin kaikkien hakusanojen kohdalta vuoteen 2016. Tarpeita vastaavaa uutta tutkittua tietoa ei kuitenkaan löytynyt tästä yrityksestä huolimatta. Opinnäytetyössä käytettiin aineiston etsimiseen Medic, Ovid, Ebsco, Cochrane ja Google Scholar -hakukoneita. Hakusanoina käytettiin muun muassa nuor*, seksuaalikas*, seksuaali*, poj*, poi*, parisuh*, seksuaalikasvatus, relationship, sex* education, views and needs, young men, boy, relationship, romantic relationship. Opinnäytetyöhön valitut tutkimukset löytyivät osittain suoraan hakukoneista ja osittain vapaalla haulla muiden tutkimusten lähteiden kautta. Google Scholar -hakukoneen avulla saatiin auki joitain tiedostoja, joiden koko tekstejä ei muuta kautta ollut saatavilla. Google Scholar -hakukonetta ei siis käytetty varsinaiseen tiedonhakuun. Tiedonhaku on havainnollistettu tarkemmin taulukkomuodossa (ks. liite 1).

Ensimmäisessä tutkimuskysymyksessä haluttiin selvittää, **minkälaisia asioita nuoret miehet pitävät tärkeinä parisuhteessa**. Aluksi vastaajille annettiin mahdollisuus määritellä omin sanoin, mitä parisuhde heille merkitsee, koska parisuhde voidaan käsittää monella eri tavalla (Seksuaaliterveysasema 2016a). Avoin kysymystyyppi valittiin, koska haluttiin vastauksia, joissa nuoret miehet ovat itse määritelleet, mitä parisuhde merkitsee juuri heille. Nuorten miesten parisuhteiden määritelmässä saattaa olla asioita, jotka eivät ole tutkijan tiedossa. Ensimmäisen tutkimuskysymyksen selvittämiseksi laadittiin teoreettisen viitekehysten pohjalta kysymys, jossa nuoret miehet arvioivat, ovatko useiden lähteiden perusteella keskeisesti parisuhteeseen liittyvät asiat heidän mielestään tärkeitä parisuhteessa. Kysymystyyppiä valittiin skaaloihin perustuva Likertin asteikko. Asteikko valittiin, koska se tekee vastaamisesta helpompaa ja auttaa vastaajaa tunnistamaan asiat sen sijaan, että hänen pitäisi muistaa ne (Hirsjärvi – Remes – Sajavaara 2009: 201). Vastausvaihtoehdoiksi taulukkoon laitettiin "1 = täysin samaa mieltä... 5 = täysin eri mieltä". Koska ei voitu varmasti tietää kaikkia asioita, jotka ovat nuorille miehille parisuhteessa tärkeitä, lomakkeeseen laadittiin avoin kysymys, joka antoi vastaajalle mahdollisuuden listata myös muita mieleen tulevia parisuhteeseen liittyviä tärkeitä asioita. Kyselylomakkeessa haluttiin selvittää, onko vastaaja tällä hetkellä parisuhteessa, onko hän joskus ollut parisuhteessa ja kuinka monta parisuhdetta vastaajalla on elämänsä aikana ollut. Viimeisellä kysymyksellä selvitettiin, onko parisuhde ylipäätään nuorille miehille sellainen asia, mitä he tavoittelevat elämässään. Edellä mainittuja asioita kysyttiin, jotta saataisiin tietää ovatko parisuhdeasiat nuorille miehille ajankohtaisia, kuinka paljon kokemusta heillä on parisuhteessa elämisestä ja onko parisuhde heille elämässä tärkeä asia.

Koska aikaisempien tutkimusten mukaan poikien tietotaso seksuaaliterveyteen liittyvissä asioissa on heikompi kuin tyttöjen (Kontula – Meriläinen 2007: 91; Terveystieteiden tutkimuskeskus ja hyvinvoinnin laitos 2015), toisella tutkimuskysymyksellä haluttiin selvittää, **mistä parisuhteeseen liittyvistä asioista nuoret miehet kaipaavat lisää tietoa**. Lomakkeessa kysyttiin avointa kysymystyyppiä käyttäen, mistä edellä mainituista parisuhteeseen liittyvistä asioista vastaaja kaipaa lisää tietoa. Edellä mainittuja asioita olivat siis Likertin asteikkoon listatut asiat sekä ne asiat, joita vastaajalla oli ollut mahdollisuus lisätä parisuhteen kannalta tärkeiksi asioiksi. Avointa kysymystyyppiä käytettiin, jotta vastaaja pystyisi omin sanoin kertomaan, minkälaisista asioista hän kokee tarvitsevänsä lisää tietoa.

Kolmannessa tutkimuskysymyksessä selvitettiin, **mistä nuoret miehet ovat saaneet tietoa parisuhdeasioista**. Teoreettisen viitekehyksen pohjalta listattiin tiedonsaannin lähteitä Likertin asteikon muotoon. Taulukon loppuun lisättiin "muu, mikä" -kohta, johon vastaaja saattoi halutessaan lisätä tiedonsaannin lähteen sekä merkitä taulukkoon, kuinka paljon hän on saanut tietoa kyseisestä lähteestä. Vastausvaihtoehdoiksi valittiin "1 = ei lainkaan...5 = erittäin paljon" sekä "E = ei koske minua". "Ei koske minua" -vaihtoehto lisättiin, jotta vastaajat, jotka eivät esimerkiksi olleet käyneet lukiota, saattoivat vaihtoehdon avulla kertoa tämän ja samalla saatiin selitys, miksi he eivät olleet saaneet kyseisestä paikasta tietoa. Taulukon jälkeen selvitettiin vielä avoimen kysymyksen muodossa, mistä edellä mainituista tai muista lähteistä nuoret miehet toivovat saavansa lisää tietoa.

Taustatiedot -osiossa kysyttiin ikää, pääasiallista työtä tai toimeentuloa, korkeinta koulutusastetta sekä asevelvollisuuden suorittamista. Ikää kysymällä varmistuttiin siitä, että henkilö kuuluu kohderyhmään. Vastaajan ikä voi vaikuttaa myös siihen, kuinka paljon hän on saanut parisuhdetietoa elämänsä aikana. Pääasiallista työtä tai toimeentuloa koskevalla kysymyksellä haluttiin selvittää, missä elämäntilanteessa vastaajat ovat ja ovatko he esimerkiksi työelämässä tai opiskelijoita. Koulutusastetta koskevalla kysymyksellä puolestaan haluttiin kartoittaa, missä vastaaja on opiskellut, koska se voi vaikuttaa siihen, onko vastaaja saanut opiskelupaikoista parisuhdeopetusta. Varusmiespalveluksen suorittamisesta kysyttiin, jotta voitiin kartoittaa, kuinka moni nuori mies on mahdollisesti saanut tai saa tulevaisuudessa armeijan kautta tietoa parisuhteeseen liittyvistä asioista. Taustatietojen siirtämistä kyselylomakkeen alusta loppuun mietittiin ja testattiin useaan otteeseen, mutta ne päätettiin kuitenkin lopulta jättää lomakkeen alkuun. Taulukkomuotoisten kysymysten kaikki osat saatiin paremmin mahtumaan lomakkeella samalle sivulle, kun taustatietokysymykset säilytettiin lomakkeen alussa. Näin lomake saatiin selkeämmäksi kokonaisuudeksi.

6.1.3 Kysymyksistä kyselylomakkeeksi

Kyselylomakkeen varsinainen suunnittelu ja työstäminen aloitettiin joulukuussa 2015. Huolellisen tiedonhaun ja sen avulla laaditun kattavan teoreettisen viitekehyksen ansiosta kyselylomakkeen suunnittelu eteni sujuvasti. Opinnäytetyön teoreettinen viitekehys käytiin läpi alleviivaamalla kaikki parisuhteeseen liittyvät asiat. Poimituista asioista muodostettiin karkea pohja kyselylomakkeelle, jonka jälkeen käsitteistä alettiin tarkemmin muotoilla mitattavia kysymyksiä ja vastausvaihtoehtoja. Aluksi kysymyksiä oli

valtavan paljon ja kaikki niistä tuntuivat tärkeiltä. Kyselylomakkeen suunnittelun alkuvaiheessa haasteeksi osoittautuikin, kuinka lomake saadaan supistettua sellaiseksi, että se on sopivan mittainen ja vastaajat jaksavat vastata siihen. Tietoa parisuhteeseen liittyvistä asioista löytyi paljon ja olimme niin innokkaita saamaan vastauksia kaikesta mahdollisesta tutkimaamme asiaan liittyvästä, että lomakkeesta tuli liian pitkä ja laaja.

Olisi ollut mielenkiintoista selvittää myös nuorten miesten kokemuksia parisuhteista sekä millaisissa parisuhteissa he elävät. Olennaisissa aihealueissa pysymiseen ja kysymystulvan rajaamiseksi täytyikin pohtia, mikä on tutkimuskysymystemme ja opinnäytetyön tavoitteen kannalta olennaista. Esimerkiksi kysymykset nuorten miesten kokemuksista parisuhteissa sekä siitä, millaisissa parisuhteissa nuoret miehet elävät rajattiin lomakkeesta pois lomakkeen suunnitteluprosessin edetessä. Taustakysymyksiä suunniteltaessa oli pohdittava, millä perusteella kyseistä tietoa kysytään ja onko kyseinen taustatieto kyselyn luotettavuuden kannalta olennainen. Oli pohdittava myös, kuinka laajasti vastaajista ylipäätään tarvitaan taustatietoja.

Kysymyksiä muotoillessa kävi ilmi, kuinka vaikeaa kysymysten suunnittelu lopulta on. Suunnitteluvaiheessa joitain kysymyksiä mietittiin ja muotoiltiin aina uudelleen ja uudelleen, vaihtamalla esimerkiksi kysymystyyppiä monivalintakysymyksestä väittämäksi tai avoimeksi kysymykseksi sekä päinvastoin. Aluksi oli tarkoituksena ensin selvittää Likertin asteikon avulla, mistä nuoret miehet ovat saaneet tietoa parisuhdeasioista sekä seuraavassa kysymyksessä samanlaisen Likertin asteikon muodossa, mistä tiedon­saantilähteistä he olisivat kaivanneet lisää tietoa. Suunnitteluprosessin edetessä tultiin kuitenkin siihen johtopäätökseen, että samanlaisen asteikon täyttäminen kahteen kertaan voi olla vastaajan kannalta puuduttavaa eikä vastaaja jaksaa välttämättä keskittyä kysymyksiin. Kysymys, jossa selvitettiin asioita, joista nuoret miehet olisivat halunneet lisää tietoa, muutettiin myöhemmin avoimeksi kysymykseksi. Teoreettisen viitekeh­yksen pohjalta laitimamme kysymykset käsittelivät lomakkeen suunnittelun alkuvaiheessa laajasti myös nuorten miesten kokemuksia parisuhteeseen liittyvistä asioista.

Kyselylomaketta laadittaessa kysymyksiä suhteutettiin jatkuvasti opinnäytetyön tutkimuskysymyksiin, tavoitteeseen sekä teoreettiseen viitekeh­yksen. Kyselylomakkeen kysymykset muotoiltiin siten, että ne olisivat tutkimuskysymyksen ratkaisemiseksi olennaisia ja jotta niiden avulla saataisiin tietoa juuri halutuista asioista. Kyselylomakkeessa käytettiin sukupuolineutraaleita käsitteitä kuten parisuhde ja kumppani, joiden voidaan käsittää kattavan heterosuhteiden lisäksi myös sukupuolivähemmistöjen suhteet. Kyse-

lylomakkeen suunnitteleminen oli pitkä prosessi, jonka aikana kyselylomaketta käytiin läpi ja hiottiin useaan kertaan myös opinnäytetyön ohjaajan lehtori Asta Lassilan kanssa. Kyselylomaketta kommentoivat myös Metropolian yliopettaja Arja Liinamo ja Metropolian käynnistymässä olevasta hankkeesta vastaava lehtori Eija Raussi-Lehto. Vertaisarviointia kyselylomakkeen suunnitteluvaiheessa saatiin terveydenhoitajaopiskelijoilta, jotka tekivät omaa opinnäytetyötään samasta aiheesta, mutta heidän työssään kohderyhmänä olivat 15–20-vuotiaat pojat. Opinnäytetyön atk- ja tilastopajasta oli hyötyä kysymysten sekä vastausvaihtoehtojen muotoilussa sekä kysymystyyppin valinnassa. Atk- ja tilastopaja antoi myös hyviä vinkkejä kyselylomakkeen rakenteeseen ja ulkoasuun liittyvissä asioissa, kuten taulukoinnissa, kysymysten asettelussa ja numeroinnissa. Lukuisien muokkauksien jälkeen lomake lopulta muotoutui sellaiseksi, että se voitiin esitellä kohderyhmään kuuluvilla nuorilla miehillä.

6.2 Kyselylomakkeen esitestaus

Kyselylomake tulee aina testata ennen varsinaisen aineiston keräämistä ja kyselylomakkeen testaaminen onkin osa laadukkaan ja luotettavan määrällisen tutkimuksen laatimista. Lomakkeen testaamiseksi laadittiin koekysely, jossa seitsemän kohderyhmään kuuluvaa 20–25-vuotiasta nuorta miestä täytti kyselylomakkeen (ks. liite 1) ja sen jälkeen arvioi sitä kyselylomakkeen palautelomakkeen (ks. liite 4) avulla. Tutkimuslupia ei tarvittu, koska esitestaajat eivät osallistuneet kyselyyn minkään järjestön kautta ja he olivat täysi-ikäisiä. Esitestaajat löydettiin tuttavapiirin kautta ja he olivat kahta vastaajaa lukuun ottamatta opinnäytetyön kirjoittajille täysin tuntemattomia nuoria miehiä. Tutkimuksen kohderyhmään kuuluvat henkilöt ovat hyviä testajia, koska silloin saadaan todenmukainen käsitys siitä, onko ohjeet ja kysymykset ymmärretty oikein. (Vilkkä 2015: 108; Vehkalahti 2008: 48.)

Kolme esitestaajaa sai kysely- ja palautelomakkeen paperisena versiona kirjekuoressa ja yksi esitestaaja sähköisen version, jonka hän tulosti loppuille esitestaajille, jotka olivat hänen tuttaviaan. Alun perin oli tarkoituksena lähettää loppuillekin esitestaajille paperinen versio, mutta sähköisen version saanut esitestaaja tulosti lomakkeita liian monta, joten hän ehdotti, että lähettäisi loppuille henkilöille lomakkeet itse. Näin ollen loput esitestaajat jäivät opinnäytetyön tekijöille täysin tuntemattomiksi. Postimaksut oli maksettu etukäteen ja muista lomakkeiden palauttamiseen liittyvistä asioista, kuten palautusosoitteesta ja -kuoresta huolehdittiin. Sähköisen version tulostamisesta sekä muista kuluista sovittiin kyseisen esitestaajan kanssa erikseen. Palautuspäivämäärä oli kerrot-

tu saatekirjeessä, mutta se myös kerrottiin esitestaajille ja sen tärkeyttä korostettiin. Kuitenkin vain kolmen esitestaajan lomakkeet tulivat ajoissa perille, jonka jälkeen lomakkeita tuli vähitellen viikon ajan. Testaajia muistuteltiin lomakkeen palauttamisesta kahden tutun esitestaajan kautta. Kun kaikki lomakkeet oli saatu takaisin, ne avattiin yhtä aikaa, jotta esitestaajat pysyisivät anonyymeina.

Kyselylomakkeen testaamisen avulla arvioitiin kyselylomakkeen vastausohjeiden ja kysymysten toimivuutta, selkeyttä, tarkoituksenmukaisuutta sekä lomakkeen pituutta ja vastaamiseen käytetyn ajan kohtuullisuutta. Esitestaajien on tarkoitus myös pystyä arvioimaan, puuttuiko kyselylomakkeesta tutkimusongelman kannalta jokin olennainen kysymys ja oliko siinä tarpeettomia kysymyksiä (Vilka 2015: 108). Esitestaajat olivat 22–25 –vuotiaita pääosin lukion käyneitä nuoria miehiä, joista jokainen oli suorittanut tai aikoi suorittaa varusmiespalveluksen. He olivat joko opiskelijoita tai työelämässä. Suurin osa esitestaajista oli kyselyyn vastatessaan parisuhteessa ja heistä jokainen oli ollut yhdestä viiteen kertaa parisuhteessa elämänsä aikana.

6.2.1 Tulosten tarkastelu

Kysely- ja palautelomakkeita analysoitiin kyselylomakkeelle vastaamisen sekä palautelomakkeelle kirjoitettujen kommenttien perusteella. Palautelomakkeen vastaukset ryhmiteltiin kahteen ryhmään kehitettävien sekä toimivien asioiden mukaan. Kyselylomakkeen kysymykset käytiin läpi, jotta saatiin tietää, oliko kyselylomakkeeseen onnistuttu vastaamaan oikealla tavalla. Kyselylomakkeen vastauksien perusteella myös kyselylomakkeesta poimittiin asioita ryhmittelemällä ne kahteen ryhmään; toimiviin sekä kehitettäviin asioihin. Esitestaajien vastauksia kyselylomakkeelle ei siis niinkään analysoitu vaan pääpaino oli kyselylomakkeen kehittämisessä. Aineistoa analysoitiin eritellen ja tiivistäen sekä etsimällä vastauksista yhtäläisyyksiä ja eroja. Tavoitteena oli siis muodostaa tiivistetty kuvaus vastauksista, kehitysehdotuksista sekä toimivista asioista. Esitestausten tulosten perusteella saatiin selville, mitkä asiat kyselylomakkeessa toimivat ja mitkä puolestaan vaativat edelleen kehittämistä.

Palautelomakkeen vastauksista kävi ilmi, että kolmen esitestaajan mielestä kyselylomakkeeseen vastaaminen tuntui varsin hyvältä, yksinkertaiselta ja helpolta. Yksi vastaajista ei osannut sanoa miltä hänestä oli tuntunut kyselylomakkeeseen vastaaminen ja toisesta vastaaminen ei ollut tuntunut mitään. Kuusi esitestaajaa seitsemästä arvioi, että lomakkeelle oli koottu oleelliset asiat parisuhteesta. Yhden vastaajan mielestä ky-

selylomakkeeseen oli kerätty parisuhteen kannalta oleelliset asiat monipuolisesti ja laajasti. Esitestaajat arvioivat pääasiassa, että kyselylomake on selkeä ja siihen oli helppo vastata. Heiltä kului kyselylomakkeeseen vastaamiseen 10–20 minuuttia, keskimäärin 13 minuuttia. Tämä oli kaikkien seitsemän vastaajan mielestä sopiva aika kyselylomakkeen täyttämiseen. Yksi vastaajista olisi jaksanut vastata pidempäänkin kyselyyn. Toisen vastaajan mielestä aika oli sopiva, vaikka vastauksia joutui vähän miettimään.

Vaikka pääosin kyselylomakkeesta saatiin positiivista palautetta, yksi vastaaja kertoi palautelomakkeella kyselylomakkeeseen vastaamisen tuntuneen absurdilta. Hänen mielestään ei ole mahdollista erotella, mitkä asiat ovat parisuhteessa tärkeämpiä kuin toiset, koska kokonaisuus ratkaisee. Hän oli sitä mieltä, että tärkeää parisuhteessa on halu olla toisen kanssa eikä parisuhdetta voi kiteyttää muutamaaan "rasti ruutuun" -paperiin. Esitestaaja ei kertonut, miten asiaa voisi hänen mielestään tutkia paremmin eikä hänellä ollut ehdotuksia lomakkeen kehittämiseksi. Toinen vastaaja taas koki vastaamisen hieman haastavana, koska hänen mielestään miehet miettivät vähemmän näitä asioita.

Palautteen perusteella esitestaajat pitivät kyselylomaketta pääosin kattavana, selkeänä ja hyvänä, mutta vastauksista nousi myös muutamia kehitysehdotuksia. Kolmen palautteen perusteella nousi esille, että "oma aika" olisi hyvä lisätä taulukkoon, jossa kysytään, mitkä asiat ovat tärkeitä parisuhteessa. Lisäksi parisuhteen kestosta ja laadusta kaivattiin yhden palautteen perusteella kysymystä. Yksi esitestaaja ehdotti kysymystä parisuhteen kokemuksista, kuten siitä, mitkä asiat ovat toimineet parisuhteessa ja mitkä asiat aiheuttavat erimielisyyksiä. Hänen mielestään tämän kautta voisi löytyä tiedontarpeita. Toinen vastaaja ehdotti kyselylomakkeeseen kysymystä, jossa olisi mahdollisuus asettaa asioita tärkeysjärjestykseen. Kolmas vastaaja ei pitänyt taulukoista lainkaan, muttei perustellut kriittistä suhtautumistaan taulukkomuotoisiin kysymyksiin. Taulukoista tuli myös toinen palaute, jonka mukaan molempien taulukoiden asteikkojen olisi hyvä olla samanlaisia, esimerkiksi "1 = vähän, 5 = paljon". Tämä oli erittäin hyvä huomio, koska taulukkojen erilaisuutta ei ollut huomattu kyselylomakkeen tekovaiheessa. Muutamassa tulostusversiossa kysymyksien vastausviivat olivat karanneet seuraavalle sivulle, joten yksi vastaajista toivoi, että kysymykset ja vastausviiva olisivat samalla sivulla. Toisen vastaajan mielestä taas kyselylomakkeen tilankäytössä oli kehitettävää; hänen mielestään isot taulukot olisi voinut supistaa ja kaksipuolinen tulostaminen olisi säästänyt paperia.

Kyselylomakkeen vastaukset käytiin läpi, jotta nähtiin, miten koehenkilöt olivat vastanneet kyselylomakkeeseen ja olivatko he ylipäättään onnistuneet vastaamaan kysymyksiin. Avoimiin kysymyksiin saatiin vastauksia kohtuullisen hyvin, joten esitestauksen perusteella kysymykset oli onnistuttu muotoilemaan niin, että niihin oli mahdollista vastata. Kysymykseen, jossa pyydettiin määrittelemään parisuhdetta, jokainen vastaaja oli vastannut ja määritellyt parisuhteen omalla tavallaan. Parisuhteen määritteleminen näytti olleen suhteellisen helppo tehtävä vastaajille. Lomakkeessa oli kysymys, jossa pyydettiin luettelemaan asioita, jotka vastaaja kokee taulukon asioiden lisäksi tärkeiksi parisuhteessa. Tähän kysymykseen oli tullut myös hyvin vastauksia ja vastaajat olivat löytäneet taulukon asioiden lisäksi muitakin tärkeitä asioita liittyen parisuhteeseen.

Kyselylomakkeen kysymykseen 11 (Mistä edellä mainituista parisuhteeseen liittyvistä asioista kaipaisit lisää tietoa?) neljä vastaajaa seitsemästä ei ollut osannut vastata eivätkä samat vastaajat olleet myöskään vastanneet kysymykseen 13 (Mistä edellä mainituista tai muista lähteistä toivoisit saavasi lisää tietoa?). Vastaamatta jättäminen saattoi kuitenkin tarkoittaa sitä, että vastaajat eivät kokeneet tarvitsevansa lisää tietoa parisuhteeseen liittyvistä asioista ja olivat saaneet tarpeeksi tietoa eri lähteistä. Jäi siis epäselväksi, minkä vuoksi näihin avoimiin kysymyksiin oli jätetty vastaamatta. On myös mahdollista, että nämä avoimet kysymykset vaativat enemmän miettimistä ja asiaan paneutumista, joten niihin voi olla sen vuoksi vaikeampaa vastata. Kuitenkin esitestajat, jotka olivat vastanneet näihin kysymyksiin, olivat ilmaisseet asiansa kattavasti ja perustellen.

Lomakkeen monivalintakysymysten taulukoihin oli vastattu hyvin vaihtelevilla tavoilla. Tarkoituksena oli, että vastaajat merkitsevät vastausvaihtoehdon perässä olevaan ruutuun rastin. Osa vastaajista oli kuitenkin ympyröinyt vastausvaihtoehdon tai vastausnumeron, osa alleviivannut tai rastittanut itselleen sopivan vaihtoehdon. Muutama vastaaja oli vastannut kysymyksiin työn kirjoittajien tarkoittamalla tavalla, eli rastittanut sopivan vastausvaihtoehdon perässä olevan ruudun. Vaihtelevasta vastaustyylistä ei kuitenkaan ollut haittaa lomakkeen tulkinnalle, koska vastaajien tarkoittamat vastausvaihtoedot olivat yhtä poikkeusta lukuun ottamatta selkeästi ymmärrettävissä.

Likertin asteikon mukaan laadittuihin taulukoihin oli kuitenkin pääasiassa vastattu suunnitellulla tavalla. Epäselvän taulukon vuoksi yksi vastaajista ei ollut rastittanut vastausvaihtoehtojen ruudukkoja vaan oli merkinnyt vastausvaihtoehdon perään, mitä

vaihtoehtoa tarkoitti. Lisäksi vaihtoehdot "ei lainkaan" ja "ei koske minua" olivat menneet yhdellä vastaajalla sekaisin ja hän oli käyttänyt "ei koske minua" -vaihtoehdon sijasta "ei lainkaan" -vaihtoehtoa. Tämän pystyi huomaamaan siitä, että vastaaja ei ollut varmastikaan käynyt sekä lukiota, ammatillista oppilaitosta, ammattikorkeakoulua että yliopistoa. Yksi vastaaja oli taas merkinnyt vastausvaihtoehdon "melko vähän" kohdalle kirjaimen "e" eli "ei koske minua", joten tässä kohdassa jäi epäselväksi, mitä vastaaja tarkoitti. Muiden vastaajien kohdalla vastaukset olivat yksiselitteisiä. Esitestaa- jille lähetetyissä lomakkeissa oli kaksi taulukkoa, joista toinen oli laadittu asteikoilla "1 = täysin samaa mieltä...5 = täysin eri mieltä" ja toisen taulukon asteikko oli "1 = ei lainkaan... 5 = erittäin paljon". Tämä eroavaisuus asteikoiden välillä oli hämmentänyt yhtä vastaajaa.

6.2.2 Tulosten pohjalta tehdyt muutokset

Kyselylomakkeen palautelomakkeen vastauksista nousi muutamia ehdotuksia kyselylomakkeen kehittämiseksi. Kyselylomakkeeseen tehtiin myös muutoksia sen perusteella, miten lomakkeen esitestaa- jien nähtiin onnistuneen vastaamaan kyselylomakkeen kysymyksiin.

Parisuhteeseen liittyvien asioiden tärkeyttä käsittelevään taulukkoon lisättiin koehenkilöiden palautteiden perusteella "oma aika". Tämä kehittämissuositus oli mainittu jopa kolmessa palautelomakkeessa, joten kohdan lisääminen taulukkoon oli hyvin perusteltua. Taulukoita, jotka oli tehty Likertin asteikon mukaan, muutettiin palautteen perusteella siten, että asteikot olisivat loogisempia ja paremmin ymmärrettävissä. Taulukossa, jossa käsitellään vastaajalle tärkeitä asioita parisuhteessa, asteikko oli ennen lomakkeen esitestausta "1 = täysin samaa mieltä" ja "5 = täysin eri mieltä". Taulukon asteikko muutettiin esitestauksen jälkeen siten, että "1 = täysin eri mieltä" ja "5 = täysin samaa mieltä". Muutoksen jälkeen taulukko on yhtenevämpi toisen taulukon kanssa, jossa "1 = ei lainkaan" ja "5 = erittäin paljon".

Kyselylomakkeiden vastauksista oli huomattavissa, että osalla vastaajista oli vaikeuksia ymmärtää, miten vastausvaihtoehdot taustatiedot-osiossa merkitään. Vastaajan ei pitäisi joutua miettimään, miten hänen tulee vastata lomakkeen kysymyksiin (Vilkkä 2007: 66), joten kysymysten perään lisättiin kehoitus merkitä rasti valitun vastausvaihtoehdon perässä olevaan ruutuun. Lisäohjeistusta jälkimmäisen taulukon vaihtoehdoille

"ei lainkaan" ja "ei koske minua" harkittiin esitestaajan sekaannuksen vuoksi, mutta lopulta muutoksia ei tehty.

Lomakkeeseen tehtiin myös ulkonäöllisiä muutoksia taulukoiden selkeyttämiseksi. Yhden esitestaajan kommentti huonoista taulukoista saattoi tarkoittaa sitä, että taulukoiden rajat olivat hänen mielestään liian vaaleita ja oikean ruudun rastittaminen oli tästä syystä vaikeaa. Kyseinen esitestaaja oli merkinnyt valitsemansa vastausvaihtoehdon taulukkoon heti vastausvaihtoehdon perään, joka tuki oletusta siitä, että ruutuja oli vaikea erottaa toisistaan. Vastaaja ei ollut kuitenkaan perustellut, miksi hän piti taulukoita huonoina, joten ei voitu olla varmoja siitä, mikä hänen perimmäinen ajatuksensa oli ollut. Tulimme kuitenkin itse siihen tulokseen, että taulukot saattoivat olla liian vaaleita, joten taulukoiden rajoja tummennettiin. Kyselylomakkeen vastausohjeiden sanamuodoissa tehtiin lopuksi vielä pientä hienosäätöä.

7 Pohdinta

Tutkimuksissa pyritään välttämään virheiden syntymistä, mutta silti tutkimusten tulosten pätevyys ja luotettavuus vaihtelevat paljon tutkimuksesta riippuen. Tämän vuoksi on tärkeää, että aina tutkimusta tehdessä sen luotettavuutta ja eettisyyttä arvioidaan. On olemassa monenlaisia mittaus- ja tutkimustapoja, joilla voidaan mitata tutkimusten luotettavuutta. (Hirsjärvi – Remes – Sajavaara 2009: 231.) Seuraavissa kappaleissa tarkastellaan tämän opinnäytetyöhön liittyvän tiedonhaun, löydetyin ja valitun tiedon sekä tutkimusten luotettavuutta ja tiedon riittävyttä. Tutkimuksen luotettavuuteen vaikuttaa osaltaan myös esitestaajiin liittyvät asiat, kuten se, millä vakavuudella he suhtautuvat tutkimukseen. Tarkastelemme pohdinnassa koko opinnäytetyöprosessin luotettavuutta ja eettisyyttä sekä lomakkeen edelleen kehittämistä ja käyttöönottoa. Seuraavissa osioissa pohditaan myös koko opinnäytetyöprosessia sekä omaa oppimistamme.

7.1 Kyselylomakkeen luotettavuus ja eettisyys

Kyselylomake on laadittu löydetyin teorian tiedon pohjalta, joten kyselylomakkeen luotettavuuden kannalta on merkittävää, käytettiinkö tiedonhaussa (ks. liite 1) oikeita hakusanoja ja pystyttiinkö kaiken tiedon joukosta löytämään juuri parhaat mahdolliset lähteet. Tämän kannalta on luonnollisesti oleellista olemmeko määritelleet parisuhteen

nuorten miesten näkökulmasta oikein, jotta kyselylomakkeella osattiin kysyä oikeat kysymykset. Huomasimme, että esitestaajien vastaukset ja teoreettinen viitekehysemme kohtasivat selkeästi esimerkiksi kyselylomakkeen kysymyksen 12 (Kuinka paljon koet saaneesi tietoa parisuhteeseen liittyvistä asioista seuraavista lähteistä?) kohdalla. Lisäksi suurin osa esitestaajista oli sitä mieltä, että lomakkeelle oli kerätty parisuhteen kannalta oleelliset asiat. Nämä tukevat sitä, että olemme onnistuneet löytämään teoreettiseen viitekehukseen oikeita tutkimuksia ja raportteja.

Tärkeää luotettavuuden kannalta on myös se, kuinka luotettavia löytämämme lähteet ja tutkimukset ovat. Lähteet ja tutkimukset pyrittiin arvioimaan luotettaviksi ennen kuin ne hyväksyttiin osaksi teoreettista viitekehystä. Lähteiden luotettavuutta arvioitiin tekijöiden, julkaisuvuoden, julkaisupaikan sekä tarpeeksi suuren otantamäärän perusteella. Lähteitä saatiin rajattua tiedonhaussa asettamalla rajauksia hakukoneisiin. Laitimamme tiedonhakutaulukko parantaa opinnäytetyön tiedonhaun luotettavuutta, koska kuka tahansa löytää samat lähteet laittamalla samat hakusanat ja rajaukset hakukoneisiin. Hakusanoja mietittiin tarkkaan, jotta ne olisivat mahdollisimman hyviä ja niiden avulla löydettäisiin tietoa sellaisista asioista, mitä tässä opinnäytetyössä tarvitaan. Tiedon luotettavuuden arviointiin vaikutti myös se, oliko teksti tieteellistä sekä hyvin perusteltua. Luotettavaksi lähteeksi osoittautui muun muassa Väestöliitto, jota käytettiin lähteenä esimerkiksi parisuhdetta määriteltäessä. Väestöliiton julkaisut luokiteltiin luotettaviksi lähteiksi, koska Väestöliitto on Suomessa toimiva voittoa tavoittelematon asiantuntijajärjestö, joka toimii yhteiskunnallisena vaikuttajana, luotettavana tutkijana ja kehittäjänä sekä palveluiden tuottajana. Opinnäytetyössä käytetyt lähteet ovat korkeintaan kymmenen vuotta vanhoja. Työn luotettavuutta lisää myös se, että tekijöitä on kaksi, joten kaksi ihmistä on käynyt läpi esimerkiksi tutkimukset, ennen kuin ne on hyväksytty osaksi teoreettista viitekehystä. Kuitenkin on syytä huomioida, että olemme tutkijoina vielä kokemattomia.

Kyselylomakkeen luotettavuuden kannalta on huomioitava, ettemme pysty olemaan varmoja siitä, miten vakavasti lomakkeen esitestaajat ovat suhtautuneet kyselyyn ja ovatko he vastanneet mahdollisimman huolellisesti ja rehellisesti. On mahdollista, että kyselylomakkeeseen saadaan vastauksia, mutta vastaavat ovat ymmärtäneet jotkut kysymykset ihan eri tavalla kuin tutkija on ajatellut (Hirsjärvi – Remes – Sajavaara 2009: 231–232). Joistakin palautelomakkeista näki, että vastauksiin oli panostettu ja kehitettäviä asioita oli mietitty tarkkaan. Osa vastaajista antoi palautetta varsin suppeasti. Tämä voi johtua monestakin syystä, kuten vastaajan kiinnostuksen puutteesta

aiheeseen tai kärsimättömyydestä kysymysten suhteen. Kaikki vastaajat eivät välttämättä olleet perehtyneet asiaan tai olleet pohtineet näitä asioita, mikä saattoi osaltaan vaikuttaa palautteen antamiseen. Tätä ajatusta tukee yhden vastaajan kommentti vastaamisen haastavuudesta ja siitä, että miehet harvoin pohtivat näitä asioita. Esitestaajien vastaaminen kysely- ja palautelomakkeisiin oli kuitenkin kaiken kaikkiaan hyvää. Heidän palautteidensa avulla kyselylomaketta saatiin kehitettyä hyvin ja heiltä saatiin hyviä ehdotuksia sekä pohtimisen aiheita. Palautetta saatiin palautelomakkeen avulla riittävästi, mutta kattavammastakaan palautteesta ei olisi ollut haittaa. Mielestämme saimme laadittua hyvän, selkeän ja toimivan palautelomakkeen, jonka kysymysten avulla saatiin vastauksia oikeisiin asioihin. Jälkikäteen ajateltuna palautelomakkeen ensimmäisen kysymyksen (Miltä tuntui vastata kyselylomakkeen kysymyksiin?) olisi voinut muotoilla paremmin, jolloin siihen olisi saatettu saada laajempia ja kattavampia vastauksia.

Olemme kiinnittäneet jatkuvasti huomiota esitestaajien anonymiteetin säilyttämiseen, eikä esitestaajia voi tekstiin perusteella tunnistaa. Kyselylomakkeen esitestaajat olivat pääosin meille tuntemattomia henkilöitä. Näin pyrittiin varmistamaan se, että anonymiteetti toteutuu ja saisimme rehellisiä vastauksia. Kaksi kyselyyn osallistunutta esitestaajaa oli kuitenkin tuttuamme, mutta emme osaa sanoa, vaikuttiko se heidän vastauksiinsa jollain tavalla. Täysin tuntemattomilta henkilöiltä tulisi tietysti varmemmin rehellisimpiä vastauksia, koska heidän ei tarvitsisi miettiä, tunnistetaanko heidät vastauksista. Voi kuitenkin olla, että tutuilla henkilöillä on enemmän motivaatiota vastata kysymyksiin mahdollisimman hyvin. Esitestaajien anonymiteetin säilyttämiseksi pohdittiin, pitäisikö heiltä olla kysymättä taustatietoja, mutta lopulta koettiin testauksen kannalta tärkeäksi tietää millainen esitestaajajoukko oli. Yksi esitestaaja sai sähköisen version kyselylomakkeesta, jonka hän tulosti esitestaajille, jotka olivat hänen tuttujaan. Tämän vuoksi he saivat ulkonäöllisesti hieman erinäköisen lomakkeen kuin kolme muuta esitestaajaa, joille olimme itse tulostaneet lomakkeet. Onneksi oli kuitenkin useampi esitestaaja, jolla oli erilainen lomake. Emme pystyneet tunnistamaan lomakkeista yksittäisiä esitestaajia, vaikka lomakkeita oli kahdenlaisia. Tutkimuslupien tarvetta esitestausvaiheessa mietittiin, mutta lomakkeen esitestaajien löydyttyä tuttavapiirin kautta, niitä ei tarvittu.

Ainoa kriteeri esitestaajien valinnassa oli, että testaajien on oltava iältään kohderyhmään kuuluvia, eli 20–25 -vuotiaita miehiä. Vaikka esitestaajat valittiin pelkän iän ja sukupuolen perusteella, vaikutti siltä, että he kuitenkin edustivat lopulta vain tiettyä joukkoa 20–25-vuotiaista nuorista miehistä. Esitestaajista kuusi oli käynyt lukion ja yksi

ammattillisen oppilaitoksen ja jokainen heistä oli suorittanut tai aikoi suorittaa varusmiespalveluksen. Suurin esitestaajia erottava tekijä heidän taustatietojensa perusteella oli heidän jakautumisensa opiskelijoihin ja työssä käyviin. Jokainen esitestaaja oli joskus ollut parisuhteessa, joten voisi olettaa, että heiltä sai luotettavaa kokemukseen perustuvaa arviota kyselylomakkeen toimivuudesta. Voi olla, että nuorten miesten antamasta palautteesta ja sen vuoksi myös kyselylomakkeesta jäi puuttumaan joitain tärkeitä asioita sen vuoksi, että esitestaajat edustivat hyvin samanlaista joukkoa. Käytessä läpi kyselylomakkeen vastauksia, huomattiin, että kaikki parisuhteessa olevat esitestaajat vastasivat kysymykseen seitsemän (Koetko parisuhteessa elämisen tavoiteltavaksi asiaksi?) samalla tavalla verrattuna esitestaajiin, jotka eivät olleet parisuhteessa. Mahdollisesti siis parisuhteessa olevat esitestaajat muodostivat jo jonkinlaisen ryhmän tämän perusteella. Olisi ollut mielenkiintoista tietää millaista palautetta olisi tullut, jos mukana olisi ollut enemmän esitestaajia, jotka eivät ole parisuhteessa.

Esitestaajat saivat paperisen version kyselylomakkeesta ja heidän oli määrä postittaa lomake takaisin tiettyyn päivämäärään mennessä. Postimaksu oli maksettu valmiiksi. Vain muutama lomake kuitenkin palautui ajoissa takaisin. Olisi saattanut olla parempi laatia jo tässä vaiheessa sähköinen lomake, koska voisi olettaa, että nuorille miehille sähköinen lomake olisi voinut sopia paremmin sekä olla miellyttävämpi ja helpompi vastautapa paperiseen versioon verrattuna. Lomakkeen palauttaminen olisi ollut myös vaivattomampaa sähköisenä. Kuitenkin kaikki esitestaustavaiheen lomakkeet saatiin täytettyinä takaisin analysoitaviksi.

Opinnäytetyön tavoitteena on tuottaa asianmukaista tutkittua tietoa nuorten miesten tämänhetkisestä parisuhdeosaamisesta Metropolia Ammattikorkeakoulun käynnistymässä olevalle hankkeelle, joka käsittelee eri-ikäisten poikien ja miesten seksuaali- ja lisääntymisterveyteen liittyviä asioita. Kyselylomake suunniteltiin huolellisesti ja sen huolellinen ja tarkka suunnittelu on yhteydessä kyselylomakkeen luotettavuuteen (Hirsjärvi – Remes – Sajavaara 2009: 198). Mielestämme Metropolia Ammattikorkeakoulun käynnistymässä oleva hanke voi hyötyä opinnäytetyöstämme todella paljon. Olemme auttaneet hanketta keräämällä sille tutkittua tietoa nuorten miesten näkemyksistä ja tiedoista parisuhteeseen liittyvistä asioista. Lisäksi olemme kehittäneet kyselylomakkeen, jonka avulla on hyvä lähteä keräämään tietoa nuorten miesten parisuhdeasioista tulevaisuudessa. Olemme siis tehneet käynnistymässä olevalle hankkeelle tärkeää taustatyötä. Tämä oli opinnäytetyön tavoite ja mielestämme olemme onnistuneet siinä hyvin.

Olemme saaneet ohjausta opinnäytetyöprosessin eri vaiheissa opinnäytetyön ohjaajalta lehtori Asta Lassilalta. Terveystoimintaopiskelijat, jotka tekivät omaa opinnäytetyötään muuten samasta aiheesta, mutta heidän kohderyhmänään olivat 15–20-vuotiaat pojat, vertaisarvioivat työtämme opinnäytetyöprosessin suunnitelma- sekä toteutusvaiheessa. Kyselylomakkeen laatimisvaiheessa saimme kommentteja myös Metropolian yliopettaja Arja Liinamolta ja Metropolian käynnistymässä olevasta hankkeesta vastaavalla lehtorilla Eija Raussi-Lehdolla. Myös opettajaharjoittelija Susanna Lepola kommentoi opinnäytetyötä tekoprosessin loppuvaiheessa. Metropolia Ammattikorkeakoulun järjestämistä työpajoista olemme saaneet myös vinkkejä ja ohjeita opinnäytetyöprosessin eri vaiheissa. Opinnäytetyötä on arvioitu ja kommentoitu monesta eri näkökulmasta ja usean henkilön toimesta, joka lisää osaltaan myös opinnäytetyön luotettavuutta. Opinnäytetyön teksti alkuperä ja lähteet on tarkistettu kolme kertaa Turnitin -plagiaatintunnistusjärjestelmällä. Ensimmäinen tarkistus tehtiin teoreettisen viitekehyksen ollessa lähes valmis, toinen toteutusvaiheessa sekä kolmas tarkistus tehtiin opinnäytetyön valmistuttua. Tämän avulla on varmistettu, että kirjoittamamme teksti on omaa tuotostamme, eikä sitä ole kopioitu. Opinnäytetyö julkaistaan Theseus -tietokannassa, joka on Suomen ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden ja julkaisujen yhteinen verkkosivusto.

7.2 Lomakkeen edelleen kehittäminen ja käyttöönotto

Opinnäytetyömme tuotoksena on määrällinen kyselylomake, jota kehitettiin tässä opinnäytetyössä kohderyhmälle suunnatun palautelomakkeen avulla. Tarkoituksena on, että kyselylomaketta voidaan käyttää jatkossa seuraavissa Metropolia Ammattikorkeakoulun opiskelijoiden opinnäytetöissä. Seuraavissa opinnäytetöissä kyselylomakkeen avulla voidaan kerätä kohderyhmään kuuluvilta nuorilta miehiltä tietoa heidän näkemyksistä ja tiedoista parisuhdeasioissa. Kyselylomake on nyt esitestausvaiheessa paperisena, mutta se on suunniteltu niin, että sen voi muokata myös sähköiseksi lomakkeeksi. Sähköinen kyselylomake voisi tavoittaa paremmin isomman joukon nuoria miehiä ja lomaketta olisi helpompi käyttää sähköisenä.

Tulevissa opinnäytetöissä, joissa käytetään laatimaamme kyselylomaketta tulosten keräämiseen, voisi olla aiheellista kehittää edelleen kyselylomakkeen sisältöä. Esitestausvaiheessa saatiin hyviä ehdotuksia kyselylomakkeen kehittämiseksi. Myös nuorten miesten parisuhteiden laatua, kestoa ja kokemuksia kartoittamalla voisi saada kattavaa

tietoa nuorten miesten parisuhdeasioista. Kyselylomake oli jo esitestausvaiheessa melko laaja, joten lomake olisi vaatinut suuria muutoksia, jotta näistäkin aiheista olisi voinut lomakkeella kysyä. Liian pitkä kyselylomake olisi voinut olla vastaajan mielestä puuduttava ja siinä tapauksessa saadut tulokset eivät välttämättä ole luotettavia. Tulimme myös siihen tulokseen, että näistä aihealueista tehdyt kysymykset eivät suoraan vastaa tutkimuskysymyksiimme. Seuraavissa opinnäytetöissä voisi kuitenkin olla hyvä vielä harkita näitä esitestaajien ehdottamia aihealueita, joiden avulla voisi olla mahdollista kartoittaa lisää nuorten miesten tietotasoa ja tiedontarpeita parisuhteessa. Nuorten miesten kokemukset parisuhteista voisi olla esimerkiksi todella mielenkiintoinen opinnäytetyön aihe. Vastausohjeissa kehittämistä voisi harkita tulevaisuudessa. Etenkin kysymyksen 12 (Mistä olet saanut tietoa parisuhdeasioista?) vastausvaihtoehtojen ”1 = ei lainkaan” ja ”E = ei koske minua” kohdalla voisi olla vielä syytä pohtia ohjeistusta uudelleen väärinymmärrysten estämiseksi.

Vaikka emme alkaneet varsinaisesti analysoimaan esitestaajien kyselylomakkeen vastauksia, kävimme ne kuitenkin pääpiirteittäin läpi. Tämänkin perusteella laatimamme ja esitestaamamme kyselylomake on mielestämme hyvä keino kerätä jatkossa seuraavissa opinnäytetöissä tietoa siitä, minkälaisia nuorten miesten näkemykset ja tiedot ovat parisuhteeseen liittyvissä asioissa. Jatkossa tästä kyselylomakkeesta saadut vastaukset voivat auttaa hanketta kehittämään nuorille miehille suunnattuja menetelmiä, sisältöä ja palveluita oikeanlaiseksi ja nuorten miesten tarpeita vastaaviksi.

7.3 Ammatillinen kasvu

Opinnäytetyöprosessi on ollut haastava, mutta se on ollut myös erittäin opettavainen oppimiskokemus. Lähes vuoden mittainen prosessi on vaatinut pitkäjänteisyyttä ja suunnitelmallisuutta. Opinnäytetyöprosessi on ollut hyvinkin antoisa ja olemme oppineet paljon uutta sekä tehneet paljon uusia havaintoja. Olemme oppineet paljon aiheestamme, määrälliseen tutkimukseen sekä kyselylomakkeen laadintaan ja kehittämiseen liittyvistä asioista. Tiesimme, että kyselylomaketta tehdessä täytyy ottaa paljon asioita huomioon, mutta yllätyksenä tuli, kuinka haastavaa lomakkeen teko ja kysymyksien laatiminen todellisuudessa on. Kyselylomakkeen jokainen kysymys täytyi miettiä, suunnitella ja arvioida tarkasti. Kyselylomakkeen laatiminen opinnäytetyönä paransi kykyä perustella omaa toimintaa ja ratkaisuja sekä ottaa vastaan kritiikkiä. Tutkijoina olemme kuitenkin vielä kovin kokemattomia ja sen vuoksi myös jokseenkin epävarmoja.

Sairaanhoitajan työ on näyttöön perustuvaa ja siinä käytetään hyväksi tutkimustietoa. Sairaanhoitajan työ perustuu hoitotieteeseen, mutta hoitotyössä käytetään myös monitieteistä tietoperustaa. Hoitotyön osaaminen edellyttää sairaanhoitajalta ajantasaista tutkimustietoon perustuvaa teoreettista osaamista hoitotieteen, lääketieteen sekä yhteiskunta- ja käyttäytymistieteiden sarjoilta. Sairaanhoitajan ammatissa toimiminen vaatii sairaanhoitajalta vahvaa ammatillista sekä myös eettistä päätöksentekotaitoa. Sairaanhoitaja osaa etsiä sekä arvioida tietoa kriittisesti ja käyttää sitä toimintansa perustana. Hän toteuttaa, johtaa ja arvioi näyttöön perustuvaa hoitotyötä sekä on vastuussa sen laadusta ja kehittämisestä. Sairaanhoitaja ammattiin kuuluu vahvasti myös terveyden edistäminen ja ylläpitäminen. (Opetusministeriö 2006: 63.) Opinnäytetyö on ollut pitkä prosessi, jonka aikana kehityimme kovasti tiedonhaussa. Olemme oppineet tarkastelemaan ja arvioimaan tutkimuksia sekä myös muuta käytettävissä olevaa tietoa kriittisesti. Olemme kehittyneet opinnäytetyöprosessin aina myös päätöksentekoon liittyvissä asioissa. Näyttöön perustuvan hoitotyön tärkeyden ymmärtäminen ja hahmottaminen kasvoi ja kehittyi kovasti opinnäytetyöprosessin aikana. Terveyden edistämisen osaaminen on myös erittäin tärkeää sairaanhoitajan työssä ja tämän prosessin aikana olemme syventäneet osaamistamme tällä osa-alueella.

Lähteet

Aalberg, Veikko – Siimes, Martti 2007. Lapsesta aikuiseksi. Nuoren kypsyminen naiseksi tai mieheksi. Helsinki: Nemo.

Aho, Timo 2012. Yläkoululaispoikien seksuaaliset roolinotot. Teoksessa Kontula, Osmo (toim.): Mitä pojat todella haluavat tietää seksistä – Tehoa poikien seksuaaliopetukseen. Julkaisusarja D 55/2012. Helsinki: Väestöntutkimuslaitos. 95–177.

Alanko, Katarina 2013. Mitä kuuluu sateenkaarinuorille Suomessa? Kaljunen, Olavi (suom.). Helsinki: Nuorisotutkimusseura. Saatavilla myös sähköisesti <<http://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/julkaisuja/sateenkaarinuori.pdf>>.

Anttila, Anna 2012. ”Kiitos jo etukäteen!” – Poikien kirjoituksia heitä askarruttavista seksiasioista. Teoksessa Kontula, Osmo (toim.): Mitä pojat todella haluavat tietää seksistä – Tehoa poikien seksuaaliopetukseen. Julkaisusarja D 55/2012. Helsinki: Väestöntutkimuslaitos. 15–56.

Anttila, Anna 2012. Seksiin, seurusteluun sekä koulun seksuaaliopetukseen liittyviä poikien kokemuksia ja toiveita nettikyselyssä. Teoksessa Kontula, Osmo (toim.): Mitä pojat todella haluavat tietää seksistä – Tehoa poikien seksuaaliopetukseen. Julkaisusarja D 55/2012. Helsinki: Väestöntutkimuslaitos. 61–94.

Cacciatore, Raisa – Koiso-Kanttila, Samuli 2008. Pelastakaa pojat. Jyväskylä: Gummeruksen kirjapaino Oy.

Cacciatore, Raisa – Korttesniemi-Poikela, Erja 2015. Seksuaalisuuden portaat. Helsinki: Opetushallitus.

Cacciatore, Raisa 2007. Huomenna pannaan pussauskoppiin. Opas vanhemmille. Helsinki: WSOY.

Gevers, Aník – Jewkes, Rachel – Mathews, Cathy 2013. What do young people think makes their relationships good? Factors associated with assessments of dating relationships in South Africa. *Cult Health Sex* 15 (9). 1011–1025. Saatavilla myös sähköisesti <<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3795933/>>.

Halonen, Miila – Reyes, Miguel – Kontula, Osmo 2014. Poikanäkökulma seksuaaliopetukseen – kasvattajan opas. Helsinki: Väestöliitto.

Hirsjärvi, Sirkka – Remes, Pirkko – Sajavaara, Paula 2009. Tutki ja kirjoita. 18. painos. Helsinki: Tammi.

Hyde, Abbey – Howlett, Etaine – Drennan, Jonathan – Brady, Dymna 2015. Masculinities and young men’s sex education needs in Ireland: problematizing client-centred health promotion approaches. *Health Promotion International* 20 (4). 334–341. Saatavilla myös sähköisesti <<http://heapro.oxfordjournals.org/content/20/4/334.full.pdf+html>>.

Jaya, Jaya – Hindin, Michelle 2009. Premarital Romantic Partnerships: Attitudes and Sexual Experiences of Youth in Delhi, India. *International Perspectives on Sexual and Reproductive Health* 32 (2). 97–104. Saatavilla myös sähköisesti <<http://web.a.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?sid=0855ec83-7fe6-4ba6-8a56-b579a32e0ef9%40sessionmgr4005&vid=0&hid=4107>>.

Joutsenniemi, Kaisla 2014a. Positiivinen vuorovaikutus parisuhteessa. Lääkärikirja Duodecim. Verkkodokumentti.
<http://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=dlk01089>. Luettu 3.11.2015.

Joutsenniemi, Kaisla 2014b. Ristiriitojen ratkaisu parisuhteessa. Lääkärikirja Duodecim. Verkkodokumentti.
<http://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=dlk01090>. Luettu 3.11.2015.

Kekkonen, Joonas 2012. Pelko, riemu ja himo – Poikien puhelimista apu hakevien poikien seksuaalisuuspuhetta. Teoksessa Kontula, Osmo (toim.): Mitä pojat todella haluavat tietää seksistä – Tehoa poikien seksuaaliopetukseen. Julkaisusarja D 55/2012. Helsinki: Väestöntutkimuslaitos. 178–256.

Klemetti, Reija – Raussi-Lehto, Eija (toim.) 2014. Edistä, ehkäise, vaikuta – Seksuaali- ja lisääntymisterveyden toimintaohjelma 2014–2020. Tampere: Juvenes Print – Suomen yliopistopaino Oy.

Kolari, Tuula 2007. Nuorten kokemuksia kouluterveydenhoitajan toteuttamasta seksuaalikasvatuksesta. Pro Gradu -tutkielma. Tampere: Tampereen yliopisto. Hoitotieteen laitos.

Kontula, Osmo – Meriläinen, Henna 2007. Koulun seksuaalikasvatus 2000 -luvun Suomessa. Väestötutkimuslaitos Katsauksia E 26/2007. Helsinki: Väestöliitto.

Kontula, Osmo (toim.) 2012. Mitä pojat todella haluavat tietää seksistä – Tehoa poikien seksuaaliopetukseen. Julkaisusarja D 55/2012. Helsinki: Väestöntutkimuslaitos.

Kontula, Osmo 2009. Parisuhdeonnan avaimet ja esteet. Väestöntutkimuslaitos Katsauksia E 38/2009. Helsinki: Väestöliitto. Saatavilla myös sähköisesti <http://vaestoliitto-fi-bin.directo.fi/@Bin/ebed33df24346c6967d77adbaaffbce31/1445592402/application/pdf/318644/Perhebarometri%202009_net.pdf>.

KvaliMOTV 2016. Sisällönanalyysi. Verkkodokumentti.
<http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L7_3_2.html>. Luettu 1.4.2016.

KvantiMOTV 2010. Kyselylomakkeen laatiminen. Yhteiskuntatieteellinen tietoar-kisto. Verkkodokumentti. Päivitetty 26.8.2010.
<<http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kyselylomake/laatiminen.html>>. Luettu 6.4.2016.

Laakso, Sari 2008. 9.-luokkalaisten nuorten toiveita ja ehdotuksia koulun seksuaaliopetuksesta. Pro Gradu-tutkielma. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. Terveystieteiden laitos.

Lipasti, Roope 2012. Katse itsetuntoon päin! Isä-hankkeen lehti Isä. Mannerheimin lastensuojeluliitto. 12–13.

Lukion opetussuunnitelman perusteet 2003. Opetushallitus. Vammala: Vammalan kirjapaino Oy.

Lukion opetussuunnitelman perusteet 2015. Opetushallitus. Saatavilla myös sähköisesti
<http://www.oph.fi/download/172124_lukion_opetussuunnitelman_perusteet_2015.pdf>

Maksimainen, Jaana 2010. Parisuhde ja ero – Sosiologien analyysi terapeutisesta ymmärryksestä. Väitöskirja. Helsinki: Helsingin yliopisto. Sosiaalitieteiden laitos.

Martin, Minna – Nummelin, Berit – Lusenius, Merja 2009. Parisuhdeopas opiskelijoille. Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiö. Helsinki: Kirjapaino Punamusta Oy.

Miller, Rowland – Perlman, Daniel – Brehm, Sharon 2007. Intimate relationships. 4. painos. Boston: McGraw Hill.

Niemi, Onni 2014. Parisuhde kriisissä varusmiespalveluksen aikana. Verkkodokumentti.
<<http://www.puolustusvoimat.fi/wcm/erikoissivustot/mvh2014/suomeksi/uutiset/parisuhde>>. Luettu 19.1.2016.

Näre, Sari 2005. Styylaten ja pettäen. Luottamuksen ongelma ja postindividualismi nuorten sukupuolikulttuurissa. Helsinki: Yliopistopaino.

Opetusministeriö 2006. Ammattikorkeakoulusta terveydenhuoltoon. Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä (24). Saatavilla myös sähköisesti
<<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2006/liitteet/tr24.pdf>>. Luettu 24.4.2016.

Pakarinen, Marja – Helminen, Mika – Kylmä, Jari – Suominen, Tarja 2014. Ammattiin opiskelevien 15–19-vuotiaiden nuorten seksuaalikäyttäytyminen. Hoitotiede 26 (3). 166–176.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014. Opetushallitus. Tampere: Juvenes Print – Suomen yliopistopaino Oy.

Rakennusalan perustutkinto 2009. Opetushallitus. Saatavilla myös sähköisesti
<http://www.oph.fi/download/169099_110514_Rakennusalan_perustutkinto_2009.pdf>.

Seksuaaliterveysasema 2016a. Seksuaaliterveyden peruskäsitteiden sanasto. Verkkodokumentti.
<<https://moodle.amk.fi/mod/glossary/view.php?id=608&mode=letter&hook=P&sortkey=&sortorder=>>. Luettu 26.1.2016.

Selin, Heidi 2009. Internet varhaisnuorten seksuaaliterveystiedon lähteenä. Pro Gradu -tutkielma. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. Terveystieteiden laitos.

Shtarkshall, Ronny – Santelli, John – Hirsch, Jennifer 2007. Sex education and sexual socialization: Roles for educator and parents. Perspectives on Sexual and Reproductive Health 39 (2). 116–119. Saatavilla myös sähköisesti
<<https://www.guttmacher.org/pubs/journals/3911607.html>>.

Standards for Sexuality Education in Europe. 2010. A frame-work for policy makers, educational and health authorities and specialists. WHO =World Health Organization. Regional Office for Europe – BZgA =The Federal Centre for Health Education. Cologne.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2015. Kouluterveyskysely. Tulokset aiheittain. Seksuaaliterveys. Verkkodokumentti. <<https://www.thl.fi/fi/tutkimus-ja-asiantuntijatyo/vaestotutkimukset/kouluterveyskysely/tulokset/tulokset-aiheittain/seksuaaliterveys>>. Luettu 12.2.2016.

Vaaranen Heli 2006. Kevytsuhde nuorten aikuisten parisuhteen muotona. Nuoristotutkimuslehti 24 (4). 19–32.

Vehkalahti, Kimmo 2008. Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät. Helsinki: Tammi.

Verdure, F – Rouquette, Alexandra – Delori, Maud – Aspeepe, F – Fanello, Serge 2010. Teenagers' views and needs on sexual and emotional education. Survey among 15-to 16 year-old boys and girls. Archives de Pédiatrie 17 (3). 219–225. Saatavilla myös sähköisesti <http://ac.els-cdn.com/S0929693X09004333/1-s2.0-S0929693X09004333-main.pdf?_tid=2ff84c08-be9c-11e5-ad57-00000aab0f26&acdnat=1453201553_c36017520e3e901aa8e0151b2f3809d1>.

Vilka, Hanna 2007. Tutki ja mittaa. Helsinki: Tammi. Saatavilla myös sähköisesti <<http://hanna.vilka.fi/wp-content/uploads/2014/02/Tutki-ja-mittaa.pdf>>.

Vilka, Hanna 2015. Tutki ja kehitä. 4. uudistettu painos. Jyväskylä: PS-kustannus.

Vinkkejä kasvattajalle nuoren seksuaalikasvatukseen 2013–2014. Itä-Suomen yliopisto. Hoitotieteen laitos. Saatavilla myös sähköisesti <http://www2.uef.fi/documents/1698243/1698250/Seksuaalisuus_nettiin.pdf/5d37f772-64d7-426d-9fbe-4b5d642609ab>. Luettu 22.1.2016.

Väestöliitto 2016a. Seksuaalikasvatus. Verkkodokumentti. <<http://www.vaestoliitto.fi/seksuaalisuus/tietoa-seksuaalisuudesta/ammattilaiset/tietopankki/seksuaalikasvatus/>>. Luettu 19.1.2016.

Väestöliitto 2016b. Avaimia hyvään keskusteluun parisuhteessa. Verkkodokumentti. <http://www.vaestoliitto.fi/parisuhde/tietoa_parisuhteesta/toimiva_parisuhde/keskustelu_parisuhteessa/>. Luettu 22.1.2016.

Väestöliitto 2016c. Parisuhteen seksuaalisuus on molempien vastuulla. Verkkodokumentti. <http://www.vaestoliitto.fi/parisuhde/tietoa_parisuhteesta/toimivasta_seksuaalisuudesta/odotukset_ja_tarpeet/>. Luettu 22.1.2016.

Väestöliitto 2016d. Seurustelu. Verkkodokumentti. <<http://www.vaestoliitto.fi/nuoret/mina-ja-muut/seurustelu2/>>. Luettu 26.1.2016.

Tiedonhakutaulukko

Tietokanta	Hakusanat	Rajaukset	Tulosten määrä	Otsikon/ tiivistelmän perusteella valittu	Koko tekstin perusteella valitut
Medic	seksuaalikas* AND nuor*	Julkaistu 2005–2016 Kieli: suomi ja englanti	17	1	1 Standards for Sexuality Education in Europe 2010.
Medic	seksuaali* AND poj*	Julkaistu 2005–2016 Kieli: suomi ja englanti	2	1	0
Medic	seksuaali* AND-poi*	Julkaistu 2005–2016 Kieli: suomi ja englanti	15	0	0
Medic	parisuh* AND nuor*	Julkaistu 2005–2016 Kieli: suomi ja englanti	3	0	0
Medic	seksuaali* AND nuor*	Julkaistu 2005–2016 Kieli: suomi ja englanti	78	5	3 Aalberg – Siimes 2007. Standards for Sexuality Education in Europe 2010. Pakarinen – Helminen – Kylmä – Suominen 2014.
Medic	seksuaali* AND lisääntymisterv*	Julkaistu 2005–2016 Kieli: suomi ja englanti	26	1	1 Klemetti – Raussi-Lehto (toim.) 2014.
Medic	seksuaalikasvatus	Julkaistu 2005–2016 Kieli: suomi, englanti	36	2	2

					Klemetti – Raussi-Lehto (toim.) 2014. Standards for Sexuality Education in Europe 2010.
Medic	mieh* AND parisuh*	Julkaistu 2005–2016 Kieli: suomi, englanti	15	0	0
Medic	kumpp* AND parisuh*	Julkaistu 2005–2016 Kieli: suomi, englanti	2	0	0
Ovid	young men AND "sex* education" AND needs	Julkaistu 2005-2016 English language, male, full text, humans, adolescent(13 to 18 years) young adult (19 to 24 years)	12	2	1 Hyde – Howlett – Drennan – Brady 2015.
Ovid	boy AND "views and needs" AND sex*	Julkaistu 2005–2016, abstracts, adolescent(13 to 18 years)	1	0	0
Ovid	"sexual education" AND relationship	Julkaistu2005–2016, male,english language, full text, humans,adolescent(13 to 18 years) young adult (19 to 24 years)	29	3	0
Cochrane	sexual AND education AND boy	Julkaistu 2005–2016 Title,abstract,keywords	18	1	1 Gevers – Jewkes – Mathews 2013.
Ebsco	young men AND relationship AND sexuality	Julkaistu 2005–2016 English language, Full text, male	68	5	1 Jaya – Hindin 2009.
Ebsco	romantic relationships AND boys	Julkaistu 2005–2016, full text, english, male	15	0	0

Ebsco	romantic relationships AND young males	Julkastu 2005–2016, full text	5	1	0
Ebsco	Romantic relationship AND sexual education	Julkaistu 2005 – 2016, full text	5	0	0
Ebsco	Romantic relationship AND male views	Julkaistu 2005 – 2016, full text	1	0	0
Ebsco	Love relationships AND men	Julkaistu 2005 – 2016, full text, academic journals, english	24	1	0

Esitestausvaiheen kyselylomake

Arvoisa vastaaja

Opiskelemme sairaanhoitajiksi Metropolia Ammattikorkeakoulussa ja opinnäytetyömme tuotoksena laadimme kyselylomakkeen, jonka tarkoituksena on selvittää 20–25-vuotiaiden nuorten miesten osaamista ja näkemyksiä parisuhteesta. Kyselylomakkeen avulla pyritään selvittämään, mistä ja minkälaista tietoa nuoret miehet ovat saaneet parisuhdeasioista.

Kehitämme kyselylomaketta tämän koekyselyn avulla, joten sinulta saamamme palaute on meille ensiarvoisen tärkeää. Vastaathan kaikkiin kysymyksiin rehellisesti ja huolellisesti. Vastaaminen on täysin luottamuksellista ja tapahtuu nimettömänä.

Pyydämme sinua:

- A) vastaamaan ensin kyselylomakkeen kysymyksiin ja
- B) sen jälkeen antamaan palautetta kyselylomakkeesta palautelomakkeelle.

Toivomme sinua postittamaan täytetyt lomakkeet 28.3.2016 mennessä oheisessa palautuskuoressa.

Vastaamme mielellämme kyselylomaketta koskeviin kysymyksiin. Sähköpostiosoitteemme ovat anna-julia.raulamo@metropolia.fi ja katja.soisalo@metropolia.fi

Kiitos jo etukäteen vastauksistasi,

Anna-Julia Raulamo ja Katja Soisalo

Arvoisa vastaaja

Teemme opinnäytetyötä Metropolia Ammattikorkeakoulun kehitteillä olevalle hankkeelle. Opinnäytetyön tavoitteena on tuottaa asianmukaista tutkittua tietoa nuorten miesten parisuhdeosaamisesta sekä laatia kyselylomake. Selvitämme opinnäytetyössä

- millaisia asioita nuoret miehet pitävät parisuhteessa tärkeinä
- mistä nuoret miehet ovat saaneet parisuhdetietoutta
- mistä parisuhteeseen liittyvistä asioista nuoret miehet kaipaavat tietoa enemmän

Opinnäytetyön tuotoksena olemme laatineet kyselylomakkeen, jonka tarkoituksena on selvittää 20–25-vuotiaiden nuorten miesten osaamista ja näkemyksiä parisuhteesta. Kyselylomakkeen avulla pyritään selvittämään, mistä ja minkälaista tietoa nuoret miehet ovat saaneet parisuhdeasioista. Sinun vastauksesi on ensiarvoisen tärkeä.

Vastaamiseen menee aikaa noin 15 minuuttia. Osallistuminen tapahtuu täyttämällä kirjeen mukana oleva kyselylomake. Vastaaminen on täysin vapaaehtoista ja luottamuksellista. Kysely tapahtuu nimettömänä, joten vastaajien tiedot eivät näy tuloksissa. Kyselylomakkeen vastauksia hyödynnetään vain osana opinnäytetyöprosessia, jonka jälkeen lomakkeet hävitetään asianmukaisesti tietoturvajätteenä.

Kiitos vastauksistasi jo etukäteen!

Anna-Julia Raulamo

Sairaanhoitajaopiskelija

anna-julia.raulamo@metropolia.fi

Katja Soisalo

Sairaanhoitajaopiskelija

katja.soisalo@metropolia.fi

Asta Lassila

Opinnäytetyön ohjaaja

Lehtori, Metropolia AMK

asta.lassila@metropolia.fi

TAUSTATIEDOT

1 Ikä _____ vuotta

2 Pääasiallinen työ/toimeentulo

2.1	Opiskelija	
2.2	Työelämässä	
2.3	Työtön	
2.4	Muu, mikä? _____	

3 Korkein suorittamasi koulutusaste

3.1	Peruskoulu	
3.2	Lukio	
3.3	Ammatillinen oppilaitos	
3.4	Yliopisto	
3.5	Ammattikorkeakoulu	
3.6	Joku muu, mikä? _____	

4 Asevelvollisuus

Suorittamani palvelus:

4.1	Varusmiespalvelus	
4.2	Siviilipalvelus	
4.3	Vapautettu palveluksesta	
4.4	En ole vielä suorittanut palvelusta, mutta aion suorittaa	
4.5	Olen totaalkieltäytyjä	

PARISUHDE

5 Parisuhde (myös seurustelusuhde)

5.1	Olen parisuhteessa	
5.2	En ole koskaan ollut parisuhteessa	
5.3	Olen ollut parisuhteessa, mutta en ole tällä hetkellä	

6 Kuinka monta kertaa olet ollut seurustelu- tai parisuhteessa elämäsi aikana?

Olen ollut _____ suhteessa.

7 Koetko parisuhteessa elämisen tavoiteltavaksi asiaksi?

7.1	Kyllä	
7.2	Ei	
7.3	En osaa sanoa	

8 Määrittele, mitä parisuhde mielestäsi on? Vastaa lyhyesti omin sanoin.

9 Mitkä ovat mielestäsi tärkeitä asioita parisuhteessa?

Arvioi asteikolla 1–5 (1 = täysin samaa mieltä...5 = täysin eri mieltä) merkaamalla rasti (x) oikeaan laatikkoon.

Parisuhteessa minulle on tärkeää...

		Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	En osaa sanoa	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä
		1	2	3	4	5
9.1	Toimiva vuorovaikutus					
9.2	Arjen toimiminen					
9.3	Ristiriitojen ratkaiseminen					
9.4	Päätösten tekeminen yhdessä					
9.5	Tulevaisuuden suunnitteleminen yhdessä					
9.6	Vastuun kantaminen					
9.7	Luottamus					
9.8	Tunteiden ilmaiseminen					
9.9	Tulla hyväksytyksi omana itsenään					
9.10	Sitoutuminen					
9.11	Kumppanin arvostaminen					
9.12	Keskusteleminen seksuaalisuuteen liittyvistä asioista					
9.13	Seksuaaliset teot					
9.14	Läheisyys					

10 Tuleeko mieleesi jotain muita asioita, jotka koet tärkeiksi parisuhteessa? Jos tulee, mitä ne ovat?

11 Mistä edellä mainituista parisuhteeseen liittyvistä asioista kaipaisit lisää tietoa?

PARISUHDETIEDOT

12 Mistä olet saanut tietoa parisuhdeasioista?

Arvioi asteikolla 1–5 (1 = ei lainkaan...5 = erittäin paljon, E=ei koske minua) merkkäämällä rasti (x) oikeaan laatikkoon.

Kuinka paljon koet saaneesi tietoa parisuhteeseen liittyvistä asioista seuraavista lähteistä?

		Ei lain- kaan	Melko vähän	Ei vä- hän eikä paljon	Melko paljon	Erittäin paljon	Ei kos- ke minua
		1	2	3	4	5	E
12.1	Peruskouluopetus						
12.2	Lukio						
12.3	Ammatillinen oppilaitos						
12.4	Ammattikorkeakoulu						
12.5	Yliopisto						
12.6	Terveystenhoitaja						
12.7	Oppikirjat						
12.8	Televisio ja radio						
12.9	Elokuvat						
12.10	Internet						
12.11	Esitteet						
12.12	Kampanjat						
12.13	Seurustelukumppanit						
12.14	Kaverit						
12.15	Vanhemmat tai muut tutut aikuiset						
12.16	Varusmiespalvelus						
12.17	Muu, mikä? _____						

13 Mistä edellä mainituista tai muista lähteistä toivoisit saavasi lisää tietoa?

Kiitos

vastauksistasi!

Kyselylomakkeen palautelomake

Vastaathan ensin varsinaiseen kyselylomakkeeseen ja sen jälkeen tämän lomakkeen kysymyksiin. Kehitämme kyselylomaketta vastaustesi perusteella, joten toivomme sinun perustelevan vastauksesi.

Miltä tuntui vastata kyselylomakkeen kysymyksiin?

Oliko kyselylomakkeeseen kerätty mielestäsi parisuhteen kannalta oleelliset asiat?

Oliko kyselylomake selkeä?

Miten kehittäisit kyselylomaketta?

Kuinka kauan aikaa sinulla meni kyselyyn vastaamiseen?

Noin ____ minuuttia.

Oliko se mielestäsi sopiva aika kyselylomakkeen täyttämiseen?

Kiitos vastauksestasi!

Valmis kyselylomake

Arvoisa vastaaja

Teemme opinnäytetyötä Metropolia Ammattikorkeakoulun kehitteillä olevalle hankkeelle. Opinnäytetyön tavoitteena on tuottaa asianmukaista tutkittua tietoa nuorten miesten parisuhdeosaamisesta sekä laatia kyselylomake. Selvitämme opinnäytetyössä

- millaisia asioita nuoret miehet pitävät parisuhteessa tärkeinä
- mistä nuoret miehet ovat saaneet parisuhdetietoutta
- mistä parisuhteeseen liittyvistä asioista nuoret miehet kaipaisivat tietoa enemmän

Opinnäytetyön tuotoksena olemme laatineet kyselylomakkeen, jonka tarkoituksena on selvittää 20–25-vuotiaiden nuorten miesten osaamista ja näkemyksiä parisuhteesta. Kyselylomakkeen avulla pyritään selvittämään, mistä ja minkälaista tietoa nuoret miehet ovat saaneet parisuhdeasioista. Sinun vastauksesi on ensiarvoisen tärkeä.

Vastaamiseen menee aikaa noin 15 minuuttia. Osallistuminen tapahtuu täyttämällä kirjeen mukana oleva kyselylomake. Vastaaminen on täysin vapaaehtoista ja luottamuksellista. Kysely tapahtuu nimettömänä, joten vastaajien tiedot eivät näy tuloksissa. Kyselylomakkeen vastauksia hyödynnetään vain osana opinnäytetyöprosessia, jonka jälkeen lomakkeet hävitetään asianmukaisesti tietoturvajätteenä.

Kiitos vastauksistasi jo etukäteen!

Anna-Julia

Raulamo

Katja Soisalo

Sairaanhoidajaopiskelija

Sairaanhoidajaopiskelija

anna-julia.raulamo@metropolia.fi

katja.soisalo@metropolia.fi

Asta Lassila

Opinnäytetyön ohjaaja

Lehtori, Metropolia AMK

asta.lassila@metropolia.fi

TAUSTATIEDOT

1 Ikä ____ vuotta

2 Pääasiallinen työ/toimeentulo Merkitse rasti (x) vastausvaihtoehdosi perässä olevaan ruutuun.

2.1	Opiskelija	
2.2	Työelämässä	
2.3	Työtön	
2.4	Muu, mikä? _____	

3 Korkein suorittamasi koulutusaste Merkitse rasti (x) vastausvaihtoehdosi perässä olevaan ruutuun.

3.1	Peruskoulu	
3.2	Lukio	
3.3	Ammatillinen oppilaitos	
3.4	Yliopisto	
3.5	Ammattikorkeakoulu	
3.6	Joku muu, mikä? _____	

4 Asevelvollisuus Merkitse rasti (x) vastausvaihtoehdosi perässä olevaan ruutuun.

Suorittamani palvelus:

4.1	Varusmiespalvelus	
4.2	Siviilipalvelus	
4.3	Vapautettu palveluksesta	
4.4	En ole vielä suorittanut palvelusta, mutta aion suorittaa	
4.5	Olen totaaliikieltäytyjä	

PARISUHDE

5 Parisuhde (myös seurustelusuhteet) Merkitse rasti (x) vastausvaihtoehdosi perässä olevaan ruutuun.

5.1	Olen parisuhteessa	
5.2	En ole koskaan ollut parisuhteessa	
5.3	Olen ollut parisuhteessa, mutta en ole tällä hetkellä	

6 Kuinka monta kertaa olet ollut seurustelu- tai parisuhteessa elämäsi aikana?

Olen ollut ____ suhteessa.

7 Koetko parisuhteessa elämisen tavoiteltavaksi asiaksi?

Merkitse rasti (x) vastausvaihtoehdosi perässä olevaan ruutuun.

7.1	Kyllä	
7.2	Ei	
7.3	En osaa sanoa	

8 Määrittele, mitä parisuhde mielestäsi on? Vastaa lyhyesti omin sanoin.

9 Mitkä ovat mielestäsi tärkeitä asioita parisuhteessa?

Arvioi asteikolla 1–5 (1 = täysin samaa mieltä...5 = täysin eri mieltä) merkittävällä rasti (x) oikeaan laatikkoon.

Parisuhteessa minulle on tärkeää...

		Täysin eri mieltä	Jokseenkin eri mieltä	En osaa sanoa	Jokseenkin samaa mieltä	Täysin samaa mieltä
		1	2	3	4	5
9.1	Toimiva vuorovaikutus					
9.2	Arjen toimiminen					
9.3	Oma aika					
9.4	Ristiriitojen ratkaiseminen					
9.5	Päätösten tekeminen yhdessä					
9.6	Tulevaisuuden suunnitteleminen yhdessä					
9.7	Vastuun kantaminen					
9.8	Luottamus					
9.9	Tunteiden ilmaiseminen					
9.10	Tulla hyväksytyksi omana itsenään					
9.11	Sitoutuminen					
9.12	Kumppanin arvostaminen					
9.13	Keskusteleminen seksuaalisuuteen liittyvistä asioista					
9.14	Seksuaaliset teot					
9.15	Läheisyys					

10 Tuleeko mieleesi jotain muita asioita, jotka koet tärkeiksi parisuhteessa? Jos tulee, mitä ne ovat?

11 Mistä edellä mainituista parisuhteeseen liittyvistä asioista kaipaisit lisää tietoa?

PARISUHDETIEDOT

12 Mistä olet saanut tietoa parisuhdeasioista?

Arvioi asteikolla 1–5 (1 = ei lainkaan...5 = erittäin paljon, E=ei koske minua) merkitsemällä rasti (x) oikeaan laatikkoon.

Kuinka paljon koet saaneesi tietoa parisuhteeseen liittyvistä asioista seuraavista lähteistä?

		Ei lain- kaan 1	Melko vähän 2	Ei vähän eikä paljon 3	Melko paljon 4	Erittäin paljon 5	Ei koske minua E
12.1	Peruskouluopetus						
12.2	Lukio						
12.3	Ammatillinen oppilaitos						
12.4	Ammattikorkeakoulu						
12.5	Yliopisto						
12.6	Terveydenhoitaja						
12.7	Oppikirjat						
12.8	Televisio ja radio						
12.9	Elokuvat						
12.10	Internet						
12.11	Esitteet						
12.12	Kampanjat						
12.13	Seurustelukumppanit						
12.14	Kaverit						
12.15	Vanhemmat tai muut tutut aikuiset						
12.16	Varusmiespalvelus						
12.17	Muu, mikä? _____						

13 Mistä edellä mainituista tai muista lähteistä toivoisit saavasi lisää tietoa?

Kiitos vastauksistasi!